

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Německý model fiskálního vyrovnání a jeho možná aplikace na EU

Model of German fiscal equalization and its possible application on EU

DP-PE-KFÚ-2009 53

KATEŘINA SUCHÁ

Vedoucí práce: Ing. Ivana Šimíková, PhD., Katedra financí a účetnictví

Konzultant: Ing. Kateřina Šimáková, Relationship Manager Affluent, Komerční banka

Počet stran: 99

Počet příloh: 4

Datum odevzdání: 22.05.2009

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 22.05.2009

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala všem, kteří mě podporovali a pomáhali mi při zpracování mé diplomové práce.

Mé hlavní díky patří Ing. Ivaně Šimíkové PhD. za předání pro mě zajímavého tématu a vynikajícího vedení během celkové práce. Kromě toho jí děkuji za odborné a inspirativní připomínky.

Dále děkuji Dipl.-Ing. Sebastianovi Finkemu za celkovou pomoc a podporu během diplomové práce. V neposlední řadě děkuji své rodině a zaměstnavateli, který mě poskytl dostatek času a prostoru ke zpracování mé diplomové práce.

Anotace a klíčová slova v českém jazyce

Cílem diplomové práce je charakterizovat německý model fiskálního horizontálního vyrovnání mezi spolkovými zeměmi a aplikovat ho na členské státy EU. Fiskální vyrovnání spolkových zemí v Německu probíhá ve třech krocích. V prvním kroku jsou vyrovnány rozdíly daně z obratu mezi spolkovými zeměmi. Ve druhém kroku následuje fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu, kde jsou vyrovnávací platby poskytovány v případě, že fiskální kapacita je menší než fiskální potřeba. Třetí krok pak představuje vertikální vyrovnání fiskálních kapacit na základě dodatečné podpory Spolku. Právě druhý krok, fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu, je aplikován na členské státy EU. Jako výchozí ukazatel pro výpočet vyrovnávacích plateb je stanoven GNI, který představuje největší položku příjmu EU. Smyslem této aplikace je nejen výpočet velikosti vyrovnávacích plateb členských států, ale také zamyšlení, zda by zavedení tohoto systému bylo pro členské státy EU proveditelné a reálné.

členské země EU

daň z obratu

dodatečná podpora Spolku

dotace

fiskální federalismus

fiskální kapacita

fiskální potřeba

fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu

GNI – hrubý národní příjem

horizontální fiskální vyrovnání

obce

příjmy EU

Spolek

spolkové země Německa

vyrovnávací platby

Základní zákon

Anotace a klíčová slova v anglickém jazyce

The goal of the thesis is to characterise the German model of the fiscal horizontal equalization among federal countries and to apply it on the EU member states. The fiscal equalization of federal countries in Germany has three steps. The first step: The differences of the turnover tax between federal countries are equalized. The second step: The fiscal equalization of federal countries in the narrow sense of the word is carried out; the equalization payments are provided if the fiscal capacity is lower than the fiscal need. The third step means the vertical equalization of fiscal capacities on the basis of supplementary grants of the Federation. Just the second step, the fiscal equalization of federal countries in the narrow sense of the word, is applied on the EU member states. The initial indicator for the calculation of the equalization payments is GNI, which is the biggest income for the EU. The sense of this application is not only the calculation of the amount of the equalization payments of the member states, but also a consideration whether an introduction of this system would be feasible and real for the EU member states.

EU member states

turnover tax

supplementary grants of Federation

grants

fiscal federalism

fiscal capacity

fiscal need

fiscal equalization of federal countries in the narrow sense

GNI - gross national income

horizontal fiscal equalization

municipalities

EU incomes

Federation

federal countries of Germany

equalization payments

Basic law

Obsah

Seznam zkratk a symbolů	9
Seznam tabulek	12
Seznam obrázků	13
1 Úvod	14
2 Zhodnocení současného stavu	16
3 Význam veřejných financí	18
3.1 Rozpočet	18
3.2 Ekonomické aktivity státu ve finanční vědě	19
3.3 Hlavní funkce fiskální politiky	20
4 Rozdělení finančně politických instrumentů	22
4.1 Veřejné výdaje	22
4.2 Veřejné příjmy	22
4.2.1 Vertikální rozdělení daní	24
4.2.2 Horizontální rozdělení daní	25
5 Fiskální federalismus	26
5.1 Přirazení státních úkolů ve federalismu	26
5.2 Modely federálních systémů	27
5.3 Výhody a nevýhody federalismu	27
5.4 Fiskální decentralizace	28
5.5 Principy rozdělení kompetencí ve fiskálním federalismu	30
5.6 Princip subsidiarity	31
5.7 Reforma federalismu ve Spolkové republice Německo	32
6 Fiskální vyrovnání	33
6.1 Formy fiskálního vyrovnání	33
6.1.1 Pasivní a aktivní fiskální vyrovnání	34
6.1.2 Horizontální a vertikální fiskální vyrovnání	34
6.1.3 Primární a sekundární fiskální vyrovnání	35
6.2 Fiskální potřeba	36
6.3 Fiskální kapacita	37
6.4 Měřítka vyrovnání fiskální potřeby a fiskální kapacity	38
6.5 Dotace	38
7 Základy německého fiskálního vyrovnání	41
7.1 Kompetence Spolku, spolkových zemí a obcí podle Základního zákona	42
7.1.1 Kompetence Spolku podle Základního zákona	42
7.1.2 Kompetence spolkových zemí podle Základního zákona	44
7.1.3 Kompetence obcí podle Základního zákona	45
7.2 Historický vývoj fiskálního vyrovnání v Německu	45
7.3 Rozbor daní v Německu	46
7.4 Veřejné finance v Německu a jejich vývoj	50
7.5 Průběh fiskálního vyrovnání v Německu	52
7.5.1 Vyrovnání daně z obratu	53
7.5.2 Fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu	55
7.5.3 Dodatečná podpora Spolku	58
7.6 Tarify fiskálního vyrovnání v Německu	59
7.6.1 Tarify fiskálního vyrovnání daně z obratu mezi spolkovými zeměmi	59

7.6.2	Tarify fiskálního vyrovnání mezi spolkovými zeměmi v užším slova smyslu .	60
7.6.3	Tarify fiskálního vyrovnání dodatečné podpory Spolku	62
7.7	Přehled změn v přerozdělování mezi spolkovými zeměmi.....	63
7.8	Výsledky fiskálního vyrovnání v Německu v roce 2008.....	64
8	Rozpočet Evropské unie	68
8.1	Základní principy finančního systému Evropské unie.....	69
8.2	Finanční uspořádání Evropské unie	69
8.3	Úkoly Evropské unie.....	69
8.4	Výdaje Evropské unie	70
8.5	Příjmy Evropské unie.....	72
8.6	Fiskální vyrovnání v Evropské unii	74
8.6.1	Postavení výdajů ve fiskálním vyrovnání Evropské unie v roce 2007	74
8.6.2	Postavení příjmů Evropské unie ve fiskálním vyrovnání v roce 2007	77
8.6.3	Největší netto plátcí a netto příjemci EU v roce 2007	78
9	Aplikace německého modelu fiskálního vyrovnání na Evropskou unii.....	80
10	Závěr.....	89
	Seznam literatury	91
	Seznam příloh	95

Seznam zkratk a symbolů

§	paragraf
%	procento
Ø	průměr
AO	směrnice odvodů (Abgabeordnung)
AT	Rakousko
BB	Brandenburg
BE	Belgie
BER	Berlin
BG	Bulharsko
BGB.	spolkový věstník (Bundesgesetzblatt)
BY	Bayern
BW	Baden-Württemberg
CY	Kypr
CZ	Česká republika
čl.	článek
ff.	následující (folgende)
DE	Německo
DM	německá marka (Deutsche Mark)
DPH	daň z přidané hodnoty
DK	Dánsko
ECU	Evropská zúčtovací jednotka (European Currency Unit)
EE	Estonsko
EL	Řecko
ES	Španělsko
EU	Evropská unie
FAG	Zákon o fiskálním vyrovnání (Finanzausgleichsgesetz)
FI	Finsko
fisk.	fiskální
FR	Francie
GDP	hrubý domácí produkt (gross domestic product)

GNI	hrubý národní příjem (gross national income)
GNP	hrubý národní produkt (gross national product)
HB	Bremen
HE	Hessen
HH	Hamburg
HU	Bulharsko
IE	Irsko
IT	Itálie
LU	Lucembursko
LT	Lotyšsko
LV	Litva
mil.	milion
mld.	miliarda
MT	Malta
MV	Mecklenburg-Vorpommern
NI	Niedersachsen
NL	Nizozemí
NW	Nordrhein-Westfalen
např.	například
Obr.	obrázek
odst.	odstavec
PL	Polsko
popř.	popřípadě
PT	Portugalsko
RP	Rheinland-Pfalz
RO	Rumunsko
s.	strana
SE	Švédsko
SH	Schleswig-Holstein
SI	Slovinsko
SK	Slovensko
SL	Saarland

SN	Sachsen
ST	Sachsen-Anhalt
Tab.	tabulka
TH	Thüringen
tzn.	to znamená
tzv.	takzvané
UK	Velká Británie
USA	Spojené státy americké

Seznam tabulek

Tab. 1: Výhody a nevýhody federalismu	28
Tab. 2: Výhody a nevýhody fiskální decentralizace	29
Tab. 3: Rozdělení daní podle vládních úrovní v letech 2006 a 2007.....	48
Tab. 4: Podíl vládních úrovní na sdílených daní	49
Tab. 5: Výpočet míry fiskální kapacity a fiskální potřeby	57
Tab. 6: Fiskální vyrovnání daně z obratu v Německu v roce 2008	65
Tab. 7: Fiskální vyrovnání mezi spolkovými zeměmi v užším slova smyslu v roce 2008..	66
Tab. 8: Fiskální vyrovnání dodatečné podpory Spolku v roce 2008	67
Tab. 9: Rozpočet EU podle výdajových kategorií, v % ročního průměru	71
Tab. 10: Struktura vlastních prostředků EU, v % celkového objemu.....	73
Tab. 11: Aplikace německého modelu fiskálního vyrovnání na členské státy EU	82
Tab. 12: Porovnání vyrovnávacích plateb členských států EU se současnými příjmy EU (v mil. Euro).....	84
Tab. 13: Změna celkových příjmů EU po začlenění vyrovnávacích plateb (v mil. Euro)...	85
Tab. 14: Data k horizontálnímu fiskálnímu vyrovnání v Německu v roce 2008	96
Tab. 15: Příjmy EU v % GNI v roce 2007	97
Tab. 16: Výdaje EU v % GNI v roce 2007	98
Tab. 17: Vývoj netto plátců a netto příjemců EU v letech 1998 - 2007	99

Seznam obrázků

Obr. 1: Autonomní a správní princip ve spolkovém státě.....	31
Obr. 2: Rozdělení dotací.....	40
Obr. 3: Rozdělení daní podle vládních úrovní.....	50
Obr. 4: Vývoj veřejných financí v Německu v letech 1980 - 2007.....	52
Obr. 5: Systém fiskálního vyrovnání v Německu.....	53
Obr. 6: Vertikální fiskální vyrovnání daně z obratu v Německu.....	54
Obr. 7: Systém tarifu fiskálního vyrovnání spolkových zemí v Německu	62
Obr. 8: Vývoj kohezního fondu v letech 2006 - 2008	75
Obr. 9: Vyrovnávací platby v EU v roce 2007.....	76
Obr. 10: Výdaje EU podle členských států v roce 2007	77
Obr. 11: Příjmy EU podle členských států v roce 2007.....	78
Obr. 12: Netto plátcí a netto příjemci EU v roce 2007	79
Obr. 13: Největší plátcí EU před fiskálním vyrovnáním	87
Obr. 14: Největší plátcí EU po fiskálním vyrovnání	87

1 Úvod

Cílem vypracování diplomové práce na téma „Německý model fiskálního vyrovnání a jeho možná aplikace na EU“ je vysvětlit průběh horizontálního fiskálního vyrovnání v Německu, a pokusit se ho aplikovat na Evropskou unii a její členské státy.

Diplomová práce se skládá z teoretické praktické části, která zahrnuje i vlastní návrh řešení. Na začátek teoretické části jsou krátce vysvětleny veřejné výdaje, finančně politické instrumenty a fiskální federalismus. Poté již následuje kapitola zaměřená na fiskální vyrovnání, které je nejdříve vysvětleno teoreticky. Součástí této kapitoly je vysvětlení důležitých pojmů fiskální kapacita a fiskální potřeba, které úzce souvisí s fiskálním vyrovnáním a které jsou v diplomové práci neustále používány.

V praktické části je hlavní pozornost zaměřena na průběh fiskálního vyrovnání v Německu. Před vysvětlením celkového procesu fiskálního vyrovnání v Německu budou nejdříve zdůrazněny kompetence Spolku, spolkových zemí a obcí podle Základního zákona. Poté už je věnována hlavní pozornost fiskálnímu vyrovnání v Německu jako takovému. Fiskální vyrovnání je národním pilířem spolkového uspořádání. Na základě principu spolkového státu podle Základního zákona mají spolkové země své vlastní úkoly a práva rozhodovat o svém rozpočtu. Aby mohla být tato autonomie v každém státě rozvíjena, disponují tyto státy finančními prostředky, které jsou natolik velké, aby mohly být jejich úkoly uskutečněny. Z původních podílů spolkových zemí na zemské a komunální dani se státům dostávají ale rozdílně velké příjmy. Aby mohly být úkoly splněny, je jejich fiskální kapacita díky vyrovnávacím platbám ve spolkových zemích a dodatečným platbám Spolku na finančně slabé státy částečně vyrovnána. Tím je tedy zamezeno velkým rozdílům mezi finančně slabými a finančně silnými zeměmi. Vyrovnávací platby mezi jednotlivými spolkovými zeměmi jsou poskytovány neúčelově tak, že je zajištěna horizontální rovnost mezi spolkovými zeměmi na základě výpočtu, který je stanoven v Zákoně o fiskálním vyrovnání (FAG). Tarify pro výpočty vyrovnávacích plateb jsou uvedeny v práci. Tyto platby jsou poskytovány přímo od plátců k příjemcům transferů, tzn., že se tyto transfery nepřerozdělují ve federálním rozpočtu.

Rozdíl ve způsobu poskytování vyrovnávacích plateb představuje Evropská unie, které je věnována další kapitola. Nejdříve je popsán rozpočet Evropské unie a následovně je aplikován německý model fiskální vyrovnání na členské státy Evropské unie. V případě Evropské unie jsou prostředky poskytovány členským státům účelově. Mezi nejčastější výdaje Evropské unie patří především výdaje na podporu konkurenceschopnosti státu, tzv. kohezní fond nebo např. podpory na uchování přírodních zdrojů. Zvláštní položkou výdajů Evropské unie jsou tzv. vyrovnávací platby, které jsou poskytovány nově vstupujícím státům do EU. Důvodem tohoto příspěvku je zmírnit negativní dopady těchto nově vstupujících států, kteří musí hned po vstupu do Unie platit povinné odvody.

K největší položce příjmů Evropské unie, které členské státy musí Evropské unii platit, jsou příjmy z GNI. Protože v roce 2007 tvořily tyto příjmy téměř 63% všech příjmů plynoucích do Evropské unie, je u nich aplikován německý model fiskálního vyrovnání. Tento model je propočítán podle výpočtu stanoveného v Zákoně o fiskálním vyrovnání. Bude zajímavé analyzovat, zda by se v podmínkách Evropské unie mohl použít německý model fiskálního horizontálního vyrovnání, neboť systém poskytování plateb do Evropské unie je zcela odlišný od německého systému. Cílem této aplikace je stanovit, zda by tento model byl i pro členské země reálný a do jaké míry by jednotlivé členské země zatížil.

Při sběru informací a podkladů ke zpracování diplomové práce mi byly nejvíce nápomocny odborné knihy a odborné časopisy týkající se fiskálního vyrovnání v Německu. Pro získání aktuálních statistik a dat k tomuto tématu jsem použila internet. V kapitole o Evropské unii byly nejdůležitějším zdrojem finanční zprávy Evropské komise.

2 Zhodnocení současného stavu

Spolková republika Německo je státní systém složený z mnoha vládních úrovní a jednotek. Fiskální vyrovnání ve Spolkové republice Německo je centrální součást federálního systému v Německu. Federální princip státu je upraven v Základním zákoně, podle kterého je Spolková republika demokratický a sociální spolkový stát. V takové federální struktuře nejsou úkoly plněny na jedné centrální úrovni. Mnohem častěji se začleňují do plnění veřejných úkolů místní státní úrovně a instituce.

Se sledováním a plněním veřejných úkolů jsou z pravidla spojeny výdaje, které zatěžují jednotlivé nositele těchto úkolů. Proto je nutné, nositele úkolů zásobit dostatečnými finančními prostředky.

V roce 1995 byla v Německu provedena reforma fiskálního vyrovnání, která znamenala novou úpravu plně integrující východoněmecké spolkové země do jednoho fiskálního systému. V letech 1991 – 1994 poskytly západoněmecké spolkové země bez ohledu na daňové zvýhodnění či investice transferové platby ve výši 774 mld. DM. Již před zmíněnou změnou fiskálního vyrovnání z roku 1995 bylo zjištěno, že západoněmecké země nejeví velký zájem o vstup východoněmeckých zemí do sjednoceného fiskálního vyrovnání. I dnes diskuze mezi plátcí a příjemci naznačují, že vyrovnání v jeden federální systém je neustále jen zamýšlen a ne příliš pozitivně přijímán.

Přes obtížné vyjednávání a stížnosti před soudem spolkové ústavy vstoupilo od 1. ledna 2005 v platnost nové fiskální vyrovnání. Tento nový model sebou přináší více motivačních efektů. Jedním z nich je např. zavedení prémie pro země, jejichž vývoj daňových příjmů je lepší než vývoj průměrných daňových příjmů ve všech zemích, měřeno oproti loňskému roku. Objem vyrovnání a intenzita celého nového systému vyrovnání klesla. To způsobilo plošší a symetričtější tarif vyrovnání.

Stávající systém fiskálního vyrovnání mezi Spolkem a spolkovými zeměmi lze rozdělit do třech, resp. čtyřech kroků. V prvním kroku je provedeno vertikální fiskální vyrovnání daně z obrátu, kde jsou příjmy rozděleny mezi Spolek, spolkové země a obce. Ve druhém kroku

probíhá horizontální fiskální vyrovnání daně z obratu, které je charakteristické rozdělením příjmů do jednotlivých spolkových zemí, popř. obcí. Třetí krok představuje horizontální fiskální vyrovnání spolkových zemí, kde finančně silné spolkové země dotují finančně slabé spolkové země, aby se mohly přiblížit průměru všech spolkových zemí. V posledním, čtvrtém kroku je přidělena dodatečná podpora Spolku jednotlivým spolkovým zemím. Tato dodatečná podpora slouží k ještě většímu přiblížení finančně slabých spolkových zemí k průměru.

3 Význam veřejných financí

Veřejné finance jsou předmětem finanční vědy a zabývají se ekonomickou analýzou státního obchodování, přičemž jsou používány veřejné příjmy a veřejné výdaje. Veřejné příjmy a výdaje jsou charakterizovány jako finančně politické instrumenty, které slouží k dosažení určitých cílů. Jinými slovy by měly v určité míře ovlivnit například rozdělení příjmů a majetku. [6]

Veřejné finance se zakládají na třech principech. Těmi jsou:

- princip nenávratnosti: U veřejných vztahů nevzniká přímý vztah návratnosti, jako je tomu jako např. u úvěru.
- princip neekvivalence: U veřejných vztahů není znám účel platby. Jinými slovy jednotlivci neví, na jaký účel budou jeho prostředky použity.
- princip nedobrovolnosti: U veřejných vztahů je plnění daňové povinnosti uzákoněno právní cestou a nikdo se tomuto plnění nemůže vyhnout. [15]

Úkolem vlády¹ je získat zdroje z ekonomiky přiměřeným způsobem a zároveň v dostatečné výši a pak tyto zdroje efektivně a účelně rozložit. Hlavním nástrojem pro tyto operace je národní rozpočet. [1]

3.1 Rozpočet

Rozpočet shromažďuje peníze určené pro veřejné výdaje státu. Jeho rozsah závisí na škále aktivit vlády a zároveň musí mít takovou formu, aby zákonodárci i veřejnost mohli posoudit hospodářskou a rozpočtovou politiku řádně. [23]

Rozpočet musí plnit řadu funkcí, mezi které patří:

- politická funkce: rozpočet je nástroj vlády při plnění jejich úkolů,
- organizační funkce: rozpočet slouží k plánování a provádění státních aktivit,

---

¹ Vládou se rozumí skupina jednotek, které kromě svých politických funkcí v oblasti ekonomie zajišťují také veřejné služby a redistribuci důchodu a bohatství. [1]

- finančně hospodářská funkce: rozpočet přiřazuje prostředky na jednotlivá správní místa a stanovuje tím pravidla pro obchodování,
- kontrolní funkce: rozpočet vyjadřuje rozdělení moci v parlamentním systému, protože umožňuje kontrolu výkonné moci mocí zákonodárnou.²

Aby mohly být funkce rozpočtu spravedlivé, byla vyvinuta řada principů, které musí být při sestavování rozpočtu zachovány. V zásadě se jedná o samozřejmé požadavky, pokud mají být splněny funkce rozpočtu. I přesto je možné se setkat s tím, že politici se proti těmto principům proviňují. K principům rozpočtu se řadí:

- princip úplnosti: všechny očekávané příjmy a výdaje musí být v rozpočtovém plánu zohledněny;
- princip srozumitelnosti: při sestavování rozpočtu je požadováno přehledné členění příjmů a výdajů a označení jednotlivých formulací rozpočtu, tak aby mohl být jejich původ jednoznačně rozpoznán;
- princip přesnosti: příjmy a výdaje musí být odhadnuty v takové výši, ve které připadají v budoucí rozpočtové periodě;
- princip návaznosti: rozpočet se musí vždy sestavovat před takovou periodou, pro kterou má mít platnost;
- princip speciality: výkonná moc je vázána na rozpočet, aby mohly být uskutečněny schválené výdaje;
- princip veřejnosti: všechny fáze sestavování rozpočtu musí být zpřístupněny veřejnosti, tak že si každý občan může udělat obrázek o příjmové a výdajové politice. [23]

3.2 Ekonomické aktivity státu ve finanční vědě

Role státu spočívá v zasahování do oblastí, ve kterých tržní mechanismus vůbec nebo ne zcela funguje. Do této míry hraje stát tzv. subsidiární roli. Intervenuje jen tam, kde není trh schopen samuregulace. Definičním rysem vlády je schopnost ukládat daně a jiné povinné odvody, které nepřinášejí protihodnotu jiným sektorům ekonomiky. [1]

---

² 22, s. 165

Státu jako nejvyšší jednotce fiskálního systému přísluší určité ekonomické aktivity. Těmito jsou:

- stát vydává příkazy a zákazy, podle kterých se pak musí orientovat soukromá rozhodnutí;
- stát nakupuje od soukromých podniků zboží a služby, tzn., že zaměstnává pracovní sílu a vytváří tím příjmy. Stát sám produkuje rovněž zboží a služby, které poskytuje soukromým podnikům většinou bez dodatečné odměny.
- stát stanovuje soukromým podnikům daně, poplatky a příspěvky a přijímá úvěry. Kromě toho poskytuje soukromým domácnostem transferové platby.³

3.3 Hlavní funkce fiskální politiky

Podle Musgrave (1959) se cíle finanční politiky dělí do třech oblastí:

- alokační politika: V případě alokační politiky jsou prováděny korektury v rozmístění produkčních faktorů. Alokační politika řeší tedy otázku, jak efektivně použít zdroje při daném rozdělení důchodu a struktuře spotřebitelských preferencí [21]. Do alokační politiky spadají všechny veřejné příjmy a výdaje, které pomáhají k tomu, aby byly faktory produkce rozmístěny optimálně.
- distribuční politika: Rozdělení příjmů a majetku je regulováno. Opatření distribuční politiky je nutné provádět v případě, že tržní systém vede k neočekávanému rozdělení příjmů a majetku, které by mělo být upravováno veřejnými příjmy a výdaji. [23].

Problém spravedlivého rozdělení příjmů a majetku přetrvává a je neustálou debatou. V zásadě existují dva problémy, které zabraňují spravedlivému rozdělení důchodu. První představuje téměř nemožnost porovnání úrovně užitku jednotlivců, neboť neexistuje žádný sjednocený způsob, jak jednotlivé užitky sčítat. Další problém spočívá v tom, že rozdělení veškerých příjmů není závislé na způsobu rozdělení. [21]

---

³ 23, s. 1

- stabilizační politika: Úkolem stabilizační politiky je vyrovnat a zmírnit výkyvy hospodářských aktivit, jakými jsou např. výkyvy v období konjunktury a růstu (vysoká nezaměstnanost, nestabilita cenové hladiny či negativní platební bilance) a udržet stabilní cenovou úroveň v případě normálního vytížení produkčního potenciálu.[6] V tomto případě nastupuje politická působnost, která tyto výkyvy a kolísání zmírňuje. K těmto krokům využívá měnové a fiskální nástroje. V případě měnové politiky je nutné nabídku peněz kontrolovat centrálním bankovním systémem a přizpůsobovat ji potřebám ekonomiky, aby její objem byl stálý a nekolísal. Fiskální politika působí také na poptávku. Při zvýšení veřejných výdajů či snížení daní bude poptávka růst a politika bude mít expanzivní účinek. Rovněž úroveň deficitu a jeho financování hrají důležitou roli. [21]

Ve všech těchto případech se počítá s tím, že trh nedodává uspokojivé výsledky, a státní aktivity jsou v důsledku selhání trhu ospravedlnitelné.

4 Rozdělení finančně politických instrumentů

Důležitým znakem k označení veřejné finanční vědy zůstávají nástroje finanční politiky, tzn. veřejné výdaje a veřejné příjmy. Tyto nástroje jsou poskytovány z důvodu uskutečnění cílů.

4.1 Veřejné výdaje

Pod pojmem veřejné výdaje se rozumí platby soukromým a dalším veřejným příjemcům z veřejného rozpočtu. V tomto případě se jedná o tzv. brutto výdaje. Pokud jsou u územních správních celků odečteny další obdržené platby jako např. půjčky či podpory, dostanou se tzv. netto výdaje, o kterých se bude dále podrobněji psát. Veřejné výdaje zahrnují nejen výdaje vládních úrovní, ale také sociální pojištění.

Veřejné výdaje se dělí na tzv.:

- reálné výdaje: výdaje za zboží a služby, které vznikají při využívání zboží a služeb státem. Skládají se z věcných výdajů a personálních výdajů. Veřejný sektor požaduje na trhu zboží reálné finanční prostředky a za to poskytne odpovídající platby. [22] Reálnými výdaji se stát sám poptává po zboží a službách soukromých osob. Od státu nakoupeným zbožím a službami jsou tedy vytvářeny výkony a platby, které jsou poskytnuty soukromému sektoru.
- transférové výdaje: platby státu na soukromé hospodářské subjekty bez poskytnutí protislužby. [23] Typickými příklady transférových výdajů jsou subvence, pomoc rozvojovým zemím, vyrovnání pohledávek, prémie při bytové výstavbě nebo spoření, dále jsou to dávky v nezaměstnanosti, či výplata starobního a invalidního důchodu. Transférové výdaje slouží k přerozdělování důchodu ve společnosti.

4.2 Veřejné příjmy

Úkolem veřejných příjmů je vyrovnat veřejné výdaje, které jsou spojeny s plněním veřejných úkolů. Vedle fiskální funkce plní i nefiskální funkci, kterou je realizace cílů

hospodářské politiky jako např. stabilita cenové úrovně nebo plná zaměstnanost a úkoly jako např. zamezení škod na životním prostředí.

Veřejné příjmy umožňují krýt finanční potřebu různých vládních úrovní. Přičemž není nevýznamné, přes jaký druh daní má být ta daná konkrétní finanční potřeba kryta. Každý druh státního financování vytváří různé důsledky jak na současné tak na budoucí zatížení výdajů veřejných rozpočtů. Kromě toho je státní občan rozdílně zatížen v závislosti na příslušném státním financování. [11]

Tradičně se rozlišují veřejné příjmy následovně:

- příjmy ze zisku: Pod příjmy ze zisku se rozumí příjmy, které stát vybírá ze své účasti na hospodářském procesu národního hospodářství. Stát kupuje zboží a služby. Přitom nabízí kapitál a obdrží za to výnosy.
- deficitní financování: K financování státních výdajů se může také státní rozpočet zadlužit. V tomto případě se jedná o tzv. veřejné kredity.
- poplatky a příspěvky: V případě poplatků a příspěvků se rovněž jedná o odměny za protislužby. Poplatky jsou splatné, pokud občan využívá určité veřejné zařízení. V případě poplatků a příspěvků se jedná o povinné příjmy, jimž podléhá speciální protislužba. [23]
- daně: daně jsou nařizovány a představují povinné odvody bez nároku na ekonomickou protislužbu. Právo vybírat daně má pouze veřejně právní stát.

Daně jako poslední část příjmů státu tvoří nejdůležitější složku příjmů a zauímají největší podíl ve státních příjmech. V § 1 Abgabeordnung (AO) jsou daně definovány jako „Peněžní plnění, která nepředstavují žádnou protislužbu za zvláštní výkon a které jsou všem od státu uloženy s cílem dosáhnout příjmů státu, u nichž navazuje zákon povinnost tohoto plnění.“⁴

Zjednodušeně zahrnují daně všeobecné prostředky k uskutečnění všeobecných státních úloh, o kterých je rozhodnuto politickými činiteli a které jsou přijaty od vládních úrovní. [11]

---

⁴ 6, s. 222-225

Daně se tedy rozumí povinná, zákonem určená platba do veřejného rozpočtu. Mezi základní znaky daně patří:

- neúčelovost: daň v určité výši nemá financovat konkrétní vládní projekt, ale stane se součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu, z něhož se budou financovat různé veřejné potřeby.
- neekvivalentnost: poplatník nemá nárok požadovat protihodnotu ve výši odpovídající jeho platbě.⁵

Daně neslouží jen k dosažení příjmů k financování následných výdajů. Ve skutečnosti představují daně velmi důležitý ekonomicky hospodářský nástroj, který je využíván k ovlivňování rozdělení příjmů, k docílení vysoké zaměstnanosti, stabilitě cenové hladiny a i k dalším účelům. [6]

Daně lze rozdělit na základě dvou oblastí:

- vertikální rozdělení daní a
- horizontální rozdělení daní.

4.2.1 Vertikální rozdělení daní

Vertikální rozdělení daní je rozdělení na různé federální úrovně jakými jsou např. Spolek, země a obce podle výnosnosti.

V rámci vertikálního rozdělení daní jsou zachovány tři daňové komponenty:

- právo na určení předmětu daně: právo rozhodnout, zdali a které daně budou zavedeny;
- právo na výnos daní: právo vládní úrovně přijmout výnosy z daní pro svůj rozpočet;
- právo na správu: hraje pro fiskální vyrovnaní podřízenou úlohu. Zahrnuje právo spravovat daně.⁶

---

⁵ 18, s. 13

⁶ 23, s. 85

V rámci rozdělení daní mezi různé vládní úrovně se rozlišují dva systémy:

- oddělovací systém, podle kterého přísluší Spolku výnosy z cel a větší část daně spotřební. Každá vládní úroveň si opatří pro plnění svých úkolů nutné příjmy nezávisle na ostatních.
- spojovací systém, podle kterého participují Spolek a spolkové země společně na dani z příjmu, dani z kapitálového výnosu, z obratu a dani ze společnosti. Daně jsou tedy vybírány na jedné vládní úrovni a ostatní vládní úrovně participují na výnosu.
- smíšené systémy: Mezi těmito úrovněmi existují tzv. smíšené systémy. Zde si vládní úrovně obstarávají příjmy částečně samy, částečně zde platí spojovací systém a částečně obdrží poukázky či dávky. [23]

4.2.2 Horizontální rozdělení daní

Rozdělení daňových příjmů mezi různě postavené jednotky může zapříčinit vznik dlouhodobých rozdílů ve finanční struktuře jednotek na stejné úrovni. Pro tento případ existují opatření k vyrovnání nepřiměřených rozdílů ve finanční struktuře, tzn. horizontální fiskální vyrovnání. Horizontální fiskální rozdělení příjmů probíhá tak, že finančně silné země poskytnou finančně slabým zemím na stejné úrovni finanční prostředky. Tento přesun je nazýván jako horizontální fiskální vyrovnání v čisté formě. [23]

5 Fiskální federalismus

Federalismus označuje státní systém s velkou samostatností svých členů. Úkoly, výdaje a příjmy jsou rozčleněny na více státních úrovních a jednotek. [6]. Stát je tedy rozdělen na několik samostatných jednotek. Relativní význam jednotlivých státních jednotek je v každém státě odlišný. Intenzita federalismu nemůže být sledována jen jedním fiskálním nástrojem. Vedle rozdělení kompetencí v oblasti výdajů je ještě důležité, do jaké míry je volný prostor k provozování těchto kompetencí ze strany financování omezen. [22].

Příkladem federálního státu je Spolková republika Německo. Spolková republika Německo je federální stát, rozčleněn do spolkových zemí, které v zásadě spolupůsobí na legislativu státu. Spolkové země sice nemají vlastní suverenitu, ale tzv. „hodnotu státu“. Rozdělení kompetencí na jednotlivé vládní úrovně bude podrobně popsáno v kapitole 7.1. [28]

5.1 Přiřazení státních úkolů ve federalismu

Ve fiskálním federalismu vystává otázka, jak nejlépe z hlediska alokačního přiřadit úkoly na poskytnutí veřejného zboží a rozdělit tyto úkoly mezi jednotlivé vládní úrovně.

Státní úkoly lze rozdělit mezi různě postavené jednotky následovně:

- alokační úkoly: Do alokačních úkolů patří tzv. národní veřejné zboží, tzn. takové zboží, které jde ve prospěch všem obyvatelům centrálního státu a musí být poskytnuto na spolkové úrovni. Poskytnutí veřejných úkolů by mělo být zajištěno ve fázi decentralizace na nejnižší státní úrovni, která může zajistit efektivní pokrytí. Díky decentrálnímu rozdělení úkolů se může lépe přizpůsobit místním preferencím. V případě centrálního rozdělení úkolů lze očekávat, že systém pokrytí úkolů nebude odpovídat rozdílům v preferencích.
- distribuční úkoly: Funkce přerozdělení má důležitý nadregionální rozměr. To se týká především přerozdělení daní a transferů mezi jednotlivé rozpočty. Ale také na regionální úrovni mohou existovat přerozdělovací úkoly, které mohou sloužit jako dodatečná podpora občanů v dané zemi. [2]

5.2 Modely federálních systémů

Rozlišují se čtyři základní modely federálních systémů:

- duální federalismus: Kompetenční sféry Spolku a zemí jsou striktně odděleny. Každá úroveň se řídí vlastní správou. (např. struktura států v USA).
- exekutivní federalismus: V tomto případě platí, že čím více je nutné upravovat národní a nadnárodní úkoly Spolku a členů společně, tím silnější je spolupráce exekutivy Spolku a jeho členů. Takto jsou přijímány v Německu práva spolupůsobnosti spolkových zemí při rozhodování evropské politiky spolkovou radou.
- kooperativní federalismus: Spolek a členové spolupracují v určitých oblastech a spravují určité záležitosti Spolku. Při plnění jednotlivých úkolů se Spolek a členové spolkových zemí navzájem podporují a kontrolují. Cílem je najít navzájem dohodu a vzájemnou shodu.
- konkurenční federalismus: Konkurenční federalismus spočívá ve větší samostatnosti spolkových zemí. Místo dohod mají být nalezena nejlepší řešení politických problémů v konkurenci zemí. Pro tento typ federalismu platí také větší transparence. Vlády zemí se musí silněji osvědčit vlastním politickým uspořádáním. [33]

5.3 Výhody a nevýhody federalismu

Federalismus má jak své výhody, tak své nevýhody, které jsou shrnuty do následující tabulky.

Tab. 1: Výhody a nevýhody federalismu

Výhody	Nevýhody
- větší participace občanů	- nerovnost
- zohlednění a překonání regionálních rozdílů	- blokáda zemí mezi sebou a Spolkem
- přizpůsobení hospodářské politiky na místní skutečnosti	- chybějící transparence politických rozhodování
- soutěživost o nejlepší politiku	- trvalý volební boj
- lepší kontrola díky rozdělení na více vládní úrovně	- země jako uživatelé druhých

Zdroj: 34

5.4 Fiskální decentralizace

V první polovině 20. století bylo pro federalismus typické posilování úlohy ústřední vlády a významu ústředního státního rozpočtu. Tyto skutečnosti platily i pro země s centrálně plánovanou ekonomikou. Druhá polovina 20. století znamenala obrat. V dnešní době úloha republikových a místních orgánů ve federálních státech začíná narůstat v oblasti řízení a především rozhodování. Tzn., že se začal zvyšovat i význam veřejných rozpočtů a z fiskální centralizace postupně dochází k fiskální decentralizaci. Fiskální rozhodování bylo tedy rozděleno mezi různé vládní úrovně.

Ve fiskální decentralizaci platí, že nižší autority rozhodují o poskytování služeb veřejného sektoru podle platných pravidel, ale musí přihlídnout k lokálním zvláštnostem. Aby byla zachována efektivita a hospodárnost, musí nést nižší stupně autorit odpovědnost za svá rozhodnutí.

Nejen rozdělení odpovědnosti za poskytování služeb veřejného sektoru je pro finanční decentralizaci typické, ale také rozdělení pravomoci v získání příjmů a pravomoci ve zdanění. [15]

Fiskální decentralizace zplnomocňuje státní úroveň pod centrální vládou v rámci zákonných předpisů vybírat daně a o výdajích samostatně rozhodovat. Je klíčovým faktorem pro výslednou efektivitu a fungování veřejného sektoru. Vhodně zvolený systém fiskální decentralizace musí respektovat základní vztahy fiskálního federalismu a fiskálně-politické normy daného státu. [26]

Fiskální decentralizace sebou přináší jak výhody, tak nevýhody. Argumenty pro a proti fiskální decentralizaci se nachází v následující tabulce.

Tab. 2: Výhody a nevýhody fiskální decentralizace

Výhody fiskálního decentralismu	Nevýhody fiskálního decentralismu
1. Rozdílné výdaje podřízených společenství lépe odráží místní poptávku	1. Fiskální decentralismus posiluje regionální nerovnost. Finančně silné regiony si mohou dovolit vyšší úroveň výroby, zatímco chudší regiony nabízí jen minimální vybavenost
2. Místní správy jsou schopny zlepšit kvalitu a snížit náklady při poskytování veřejných zboží a služeb, tzn. zvýšit efektivitu výrobců	2. Vysoký stupeň decentralismu může ohrozit dlouhodobý růst, protože stabilizační funkce, na kterou dbá stát, je tímto ztížena
3. V jednotném centralizovaném systému nejsou zohledněny preference občanů odděleně	3. Čím menší je vládní jednotka, tím vyšší je podíl na fixních nákladech
4. Konkurence mezi vládními úrovněmi (vertikální a horizontální) se stupňuje a kapacita státního sektoru je omezena	4. Menší správní jednotky omezují kariérní možnosti úředníků, a tím je zabráněno podnětu k motivaci
5. Fiskální decentralizace rozptyluje politickou koncentraci moci. Z toho mohou být odvozeny pozitivní důsledky pro demokracii a dlouhodobý růst	

Zdroj: 35

5.5 Principy rozdělení kompetencí ve fiskálním federalismu

Na myšlenku, zdali je stát federální nebo není, závisí rozdělení kompetencí na různých úrovních spolkových zemí. V podstatě se rozlišují dva druhy rozdělení kompetencí. Těmi jsou:

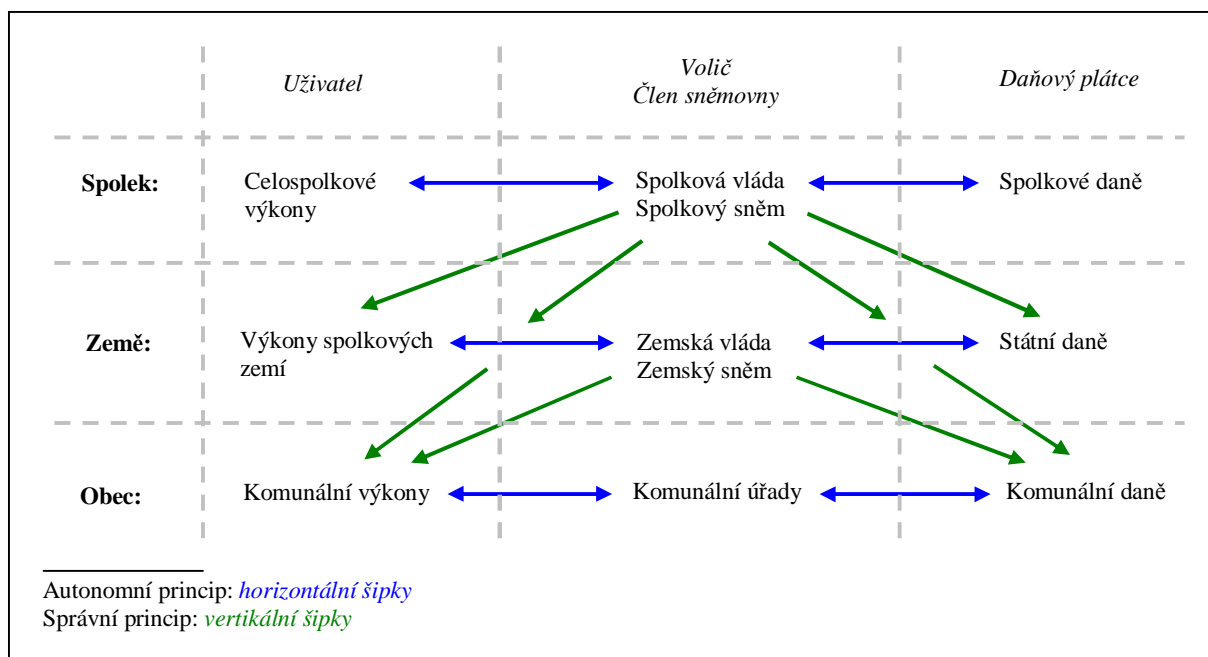
- autonomní princip: V rámci autonomního principu je v ideálním případě vytvořena skupina jednotlivců, kteří společně tvoří jedno společenství a kladou si otázky typu, které kompetence mají spolu s ostatními společenstvími ukládat vyšším obecním společenstvím, aby byly hájeny meziměstské zájmy. Z tohoto celého procesu se vytváří federální stát, který vytváří finanční politiku.
- správní princip: Správní princip vychází z historicky daného centrálního státu, na který se soustřeďuje vrchol suverenity. Tento princip zkoumá, jak udržovat a řídit státem podřízené obecní společenství. [3]

V případě uskutečnění autonomního principu v Německu by museli tři úrovně vládních jednotek disponovat rozdělenými prostředky z rozpočtu a daní. Konkrétně by to např. znamenalo, že o národních státních platbách by rozhodoval spolkový sněm a spolková rada. Nebo o lokálních platbách by rozhodovaly obce a byly by hrazeny z jejich příjmů.

V případě správního principu vycházejí všechny platby ze Spolku a tím ukazují na níže postavené úrovně jako spolkové země či obce. Veškeré financování by bylo řízeno ze shora dolů. [3]

Německu je bližší správní princip než princip autonomní. Na tuto skutečnost poukazují v Základním zákoně jak stanovené principy rozdělení úkolů a výdajů, tak rozdělení daňových příjmů. Na Spolek připadá více než 41 oblastí, ve kterých má svoje kompetence. Naopak na spolkové země připadá jen málo důležitých oblastí.

Následující obrázek zobrazuje autonomní a správní princip ve spolkovém státě.

Obr. 1: Autonomní a správní princip ve spolkovém státě

Zdroj: 3, s. 523

5.6 Princip subsidiarity

Základní federální princip rozdělení státních výdajů v jeden federální státní systém se nazývá princip subsidiarity. Princip subsidiarity může být chápán ze dvou úhlů pohledu. Na jedné straně mají jedinci nebo menší skupiny jako např. obce jak právo, tak povinnost své záležitosti samostatně vyřizovat a samy tím přispívat k uspokojení svých potřeb. Až v případě, že nejsou schopni své záležitosti sami uspokojit, měli by přistoupit větší a schopnější skupiny jako např. státy a pomoci odpovídající úkoly buďto částečně nebo zcela převzít. Podle principu subsidiarity se pod pouto pomoci rozumí pouze částečná podpora, tzn., že tato podpora nemůže být chápána jako úplné převzetí úkolů nadřazenou organizací. Pojem subsidiarita je tedy vysvětlován jako společenská podpora podřízených organizací nadřízenými. [11]

Pro toto pravidlo by měly ale vždy platit dva pojmy „být schopen“ a „lépe způsobilý“. Tzn. pomoc by měla být od státu poskytována jen tehdy, pokud je stát schopen tyto úkoly

převzít a je k tomu způsobilejší a vhodnější než např. obec nebo jiná podřízená jednotka.
[23]

Pro Německo je princip subsidiarity upraven v Základním zákoně, čl. 23, odst. 1, kde se praví, že Spolková republika Německo se účastní na rozvoji EU, založené na zásadách demokracie, právního státu, na sociálních a federativních zásadách a na zásadě subsidiarity. Spolek tedy může za tímto účelem přenášet svá výsostná práva zákonem se souhlasem Spolkové rady.⁷

5.7 Reforma federalismu ve Spolkové republice Německo

Velký zlom federalismu v Německu znamenala reforma ústavy z roku 1969. Jednotlivé spolkové země obdrželi jako kompenzaci od spolkové rady rozsáhlá schvalovací práva. Tak mohou spolkové země přes spolkovou radu, která musí odsouhlasit přibližně 60% všech zákonů spolkových zemí, vyrovnat kompenzační ztráty.

Německý federalismus je tedy charakterizován přesunutím původních kompetencí spolkových zemí na Spolek ale také přes zesílený vliv Spolku v oblastech, které zůstávaly v kompetencích spolkových zemí. Jaké úrovně ve spolkovém státě na financování státních výdajů připadají, stanovuje finanční řád. Aby jednotlivé úrovně mohly plnit svoje úkoly, musí jim příslušet určitý podíl na daňových příjmech.

1. září 2006 vstoupila v platnost reforma federalismu ve Spolkové republice Německo. Cílem bylo zlepšit obchodovací a rozhodovací schopnosti mezi Spolkem a spolkovými zeměmi a přiřadit jim tedy zřetelněji politickou odpovědnost. Počet spolkových zákonů, které vyžadují schválení Spolkové rady, se snížil. Spolkové země obdržely větší samostatnost. Rovněž jsou kompetentní k výkonu trestu. Spolek na druhou stranu má více prostoru v oblasti životního prostředí. V oblasti vědy a výzkumu na vysokých školách mohou Spolek a spolkové země spolupůsobit při záměrech nadregionálního charakteru.
[28]

---

⁷ 14, s. 243

6 Fiskální vyrovnání

V širším slova smyslu představuje fiskální vyrovnání rozdělení výdajů a příjmů, které financují tyto výdaje, veřejným korporacím. [17] V užším slova smyslu se fiskálním vyrovnáním rozumí dotování mezi vládními úrovněmi při daném rozdělení příjmů a výdajů neboli transferové platby za účelem vyrovnání rozdílné finanční síly.

V zásadě zahrnuje fiskální vyrovnání všechna opatření, která upravují směnu financí mezi jednotlivé vládní úrovně jakými jsou stát, jednotlivé spolkové země či obce.

K docílení fiskálního vyrovnání se nabízejí tři možnosti:

1. rozdělení objektů zdanění na vládní úrovně, tzn. daně plynou na vládní úrovně zcela, tzv. svěřené daně;
2. podíl několika vládních úrovní na jednom objektu zdanění, tzn. daně plynou do několika vládních úrovní, tzv. sdílené daně;
3. přiřazení finančních prostředků z jedné vládní úrovně na jinou vládní úroveň, tzv. dotace. [36]

Pro uskutečnění fiskálního vyrovnání existuje několik důvodů. Těmi jsou:

- fiskální a prostorové externality⁸,
- finanční podpora chudých zemí,
- umožnění životní poměry obyvatel sjednotit ve všech územních společenstvích a nevytvářet tak mezi nimi velké rozdíly,
- regulace konkurence mezi územními společenstvími.

6.1 Formy fiskálního vyrovnání

Fiskální vyrovnání lze rozdělit podle třech hledisek na několik typů.

---

⁸ externalita je charakterizována jako situace, kdy ekonomická činnost jednoho subjektu ohrožuje užitek či blahobyt druhého subjektu, aniž by druhý subjekt o této změně mohl rozhodnout.

6.1.1 Pasivní a aktivní fiskální vyrovnání

Pasivní fiskální vyrovnání znamená vertikální rozdělení úkolů a výdajů na různé vládní úrovně. Při přiřazení úkolů a výdajů správním orgánům je přiřazeno právo spolurozhodování v rámci legislativního uspořádání. Pokud jsou ale příslušné nařízení nově změněny, je jejich pokračující autonomie ohraničena.

Aktivní fiskální vyrovnání znamená rozdělení příjmů mezi vládní úrovně. Při uspořádání příjmů je dáno správním celkům většího stupně autonomie. [23]

6.1.2 Horizontální a vertikální fiskální vyrovnání

V případě horizontálního fiskálního vyrovnání se jedná tehdy, když je fiskální vyrovnání uskutečněno mezi stejně postavenými jednotkami. Horizontální fiskální vyrovnání je nutné provádět až v případě, že primární rozdělení kritérií v jednotlivých spolkových zemích nedostačuje a tím ani není akceptováno. [11]

V případě horizontálního fiskálního vyrovnání se očekává, že výdaje, které plynou z plnění úkolů, nedokážou pokrýt přidělené příjmy v každé příslušné jednotce stejným způsobem. Takto připadají na příslušné jednotky speciální úkoly a také zdroje příjmů vykazují regionálně rozdílnou výnosnost. V rámci vertikálního přiřazení kompetencí je avšak nemožné nebo technicky příliš náročné, tyto zvláštní situace takto řešit. [17]

Může ale také nastat situace, kdy je fiskální vyrovnání poskytováno na různých úrovních, tzn. mezi výše postavené a níže postavené jednotky, jako např. ze Spolku na jednotlivé spolkové země. V tomto případě se hovoří o vertikálním fiskálním vyrovnání. Obě tyto formy bývají uplatňovány v Německu. [6]. V zásadě musí platit, že čím více prostředků jednotka potřebuje k plnění svých úkolů, tím větší má právo, výdaje a příjmy určit samostatně.

I když teorie striktně vertikální a horizontální fiskální vyrovnání odděluje, v praxi se můžeme setkat i s kombinacemi těchto dvou fiskálních vyrovnání. Tento jev je pak nazýván vertikální fiskální vyrovnání s horizontálním účinkem.

6.1.3 Primární a sekundární fiskální vyrovnání

Primární fiskální vyrovnání určuje v první řadě, kdo je k vybírání jakých odvodů oprávněn, tzn., že rozlišuje se mezi odvody do různých vládních úrovní.

Primární fiskální vyrovnání upravuje rozdělení daňových příjmů a přiřazuje tím tedy každé vládní úrovni odpovídající příjmy. Variabilní prvek v rozdělení daní představuje daň z obratu. V případě, že se úlohy mezi vládními úrovněmi trvale odloží, posunou nebo se podstatně změní velikost či struktura výdajů a příjmů, musí být podíly jednotlivých vládních úrovní na dani z obratu nově stanoveny. Vyrovnání daně z obratu je stěžejní a finanční ústava ho potřebuje. Na jedné straně přiděluje vládním úrovním úkoly, na druhé straně se ale prostor k financování těchto úkolů díky rozšířené centralizaci daňové politiky zužuje. [12]

Vyrovnání daně z obratu umožňuje přiblížení daňových příjmů na „skutečnou“ daňovou sílu. Zprostředkování „skutečné“ daňové síly je ovšem velice náročné a nákladné, protože hospodářské procesy, jejichž výsledek je zdaněn, jsou velmi komplexní.

Sekundární fiskální vyrovnání na rozdíl od primárního fiskálního vyrovnání už přímo určuje rozdělení finančních prostředků státu na jednotlivé vládní úrovně. Sekundární fiskální vyrovnání přerozděluje daňové příjmy od finančně silných spolkových zemí k finančně slabým spolkovým zemím. To se odehrává přes horizontální platby mezi jednotlivými spolkovými zeměmi a vertikální transferové platby Spolku k finančně slabým spolkovým zemím. [12]

6.2 Fiskální potřeba

Pod fiskální potřebou se rozumí suma všech finančních prostředků, kterou nositel veřejných úkolů potřebuje k plnění svých úkolů.

Zprostředkování fiskální potřeby vládní úrovně představuje velký problém fiskálního vyrovnání. Najít objektivní měřítko pro fiskální potřebu není možné. Veřejnou potřebu je sice možné nechat narůstat, ale nelze ji stanovit zcela objektivně. I kdyby byla fiskální potřeba stanovena vládní úrovni objektivně, bylo by nutné zvážit, jak tuto potřebu zhodnotit vzhledem k potřebám dalších vládních úrovní, které se rovněž účastní na fiskálním vyrovnání. [17]

Pořadí mezi jednotlivými úkoly nebo fiskálními potřebami neexistuje. Existuje tisíce státních úkolů, které je nutné vykonat. V ideálním případě by se neuskutečňovaly takové úkoly, které by přinášely menší užitek než úkoly ostatní. Tzn. při daném objemu finančních prostředků by byly plněny jen takové úkoly, které by vyrovnaly mezní užitek. Zároveň poukazuje na to, že užitek státních výkonů je těžké kvantifikovat, neboť jsou tyto výkony hospodářským subjektům poskytovány zadarmo a nejsou tak stanoveny ceny za tyto výkony.

V zásadě je fiskální potřeba vládní úrovně měřena podle výdajového zatížení, které vyplývá z povinnosti plnit úkoly. Většinou bývají dosavadní výdaje a příjmy a změny výdajové potřeby postoupeny jednotlivým úrovním.

Fiskální potřeba je vypočítána paušalizovaně podle počtu obyvatel. Nejdříve jsou obce rozděleny do kategorií podle počtu obyvatel a pak jsou těmto kategoriím přiděleny konkrétní koeficienty na rozdělení daňových příjmů. Ve spolkových zemích Německo to znamená, že čím větší jsou obce, tím vyšší je také váha jednotlivých obyvatel. Nemůže totiž platit, že u všech společenství je požadován stejný objem výdajů na obyvatele, aby mohla být zajištěna jednotná úroveň veřejných výkonů. Až při tomto měření fiskální potřeby, kde jsou obyvatele různě ohodnoceni, může být stanovena jednotná úroveň zaopatření veřejnými výkony pro všechna společenství. [17]

Často jsou zohledněny zvláštní situace potřeby, jako např. geografické nebo demografické znevýhodnění nebo vysoké požadavky na infrastrukturu.

6.3 Fiskální kapacita

Pojem fiskální kapacita by měla vyjadřovat, do jaké míry je vládní úroveň schopna sama dosáhnout příjmů. Přitom je fiskální kapacita výnosnosti měřena ze všech nebo vybraných zdrojů příjmů. Proto je velmi důležité rozhodnutí, které zdroje příjmů se musí při měření původní fiskální kapacity zohledňovat. Z těchto příjmů jsou vyloučeny takové příjmy, jejichž výše je stejná jako u výdajů (jako např. poplatky a příspěvky), nebo které nepředstavují definitivní příjmy (jako např. kredity). [17]

Fiskální kapacita vyjadřuje modifikované měřítko ke stanovení finanční síly či slabiny země. Ve finančním vyrovnání spolkových zemí se ovšem fiskální kapacita neztotožňuje s daňovou kapacitou. Změna oproti daňové kapacitě spočívá v zohlednění nejen příjmů zemí, ale také příjmů příslušných obcí. [11]

Ke kvantifikaci fiskální kapacity se vychází z předpokladu, že veřejné příjmy musí být financovány na základě hospodářského výkonu nebo s pomocí příjmů, které docílily hospodářské subjekty. Jinými slovy je síla příjmů stanovena popř. ohraničena GDP nebo příjmy.

Fiskální kapacita spolkové země Německa se vypočítá z daňových příjmů země a 62% daňových příjmů jejích obcí.

Fiskální vyrovnání je poskytnuto v případě, že fiskální kapacita není natolik dostačující, aby mohly být splněny úkoly a tím vyplývající výdaje.

6.4 Měřítka vyrovnání fiskální potřeby a fiskální kapacity

Do jaké míry má být rozdíl mezi fiskální potřebou a fiskální kapacitou různých společenství vyrovnán, závisí na cílech horizontálního fiskálního vyrovnání, obzvlášť na konkretizaci fiskální rovnosti popř. nerovnosti. Hlavní debaty se soustředí na to, jak dalece může být tolerován tzv. „přiměřený rozdíl fiskální kapacity“. Garance fiskálního vyrovnání by měla být zabezpečena tehdy, když by finanční vybavenost země měla ohrozit blahobyt země.

Výše potřebného objemu finančních prostředků na provedení horizontálního fiskálního vyrovnání nezávisí nejen na míře vyrovnání rozdílů fiskální potřeby a fiskální kapacity. Spíše je tato výše stanovena vertikálním rozdělením úkolů a příjmů. Větší a déle trvající rozdíly mezi fiskální potřebou a fiskální kapacitou a tím větší měřítko horizontálního fiskálního vyrovnání znamenají, že se musí změnit vertikální rozdělení úkolů a příjmů. [23]

6.5 Dotace

Dotace představují nástroj přerozdělování mezi různými vládními úrovněmi. Problémem zůstává nalezení vhodných kritérií pro poskytování těchto dotací a zvýšená administrativa.

Mezi hlavní důvody pro používání dotací jsou:

- tzv. fiskální propast – tzn., že příjmy jsou nižší než výdaje, existuje tzv. „vertikální nerovnováha“;
- fiskální nerovnost – tzn., že horizontální nerovnováha vyplývá z nestejnorodých fiskálních kapacit, odrážející potřebu různých fiskálních kapacit;
- fiskální neefektivnost – vyplývající z odlišných fiskálních kapacit;
- mezistátní přeshraniční efekty. [26]

Dotace lze dělit na dva druhy. Jsou to tzv.:

- účelové dotace: Tento typ dotace je poskytován za určitým účelem, tzn. použití musí být přesně definováno. I když jsou tyto dotace na základě rozpočtového omezení efektivnější, je na druhé straně potlačena samostatnost rozhodování subjektů.

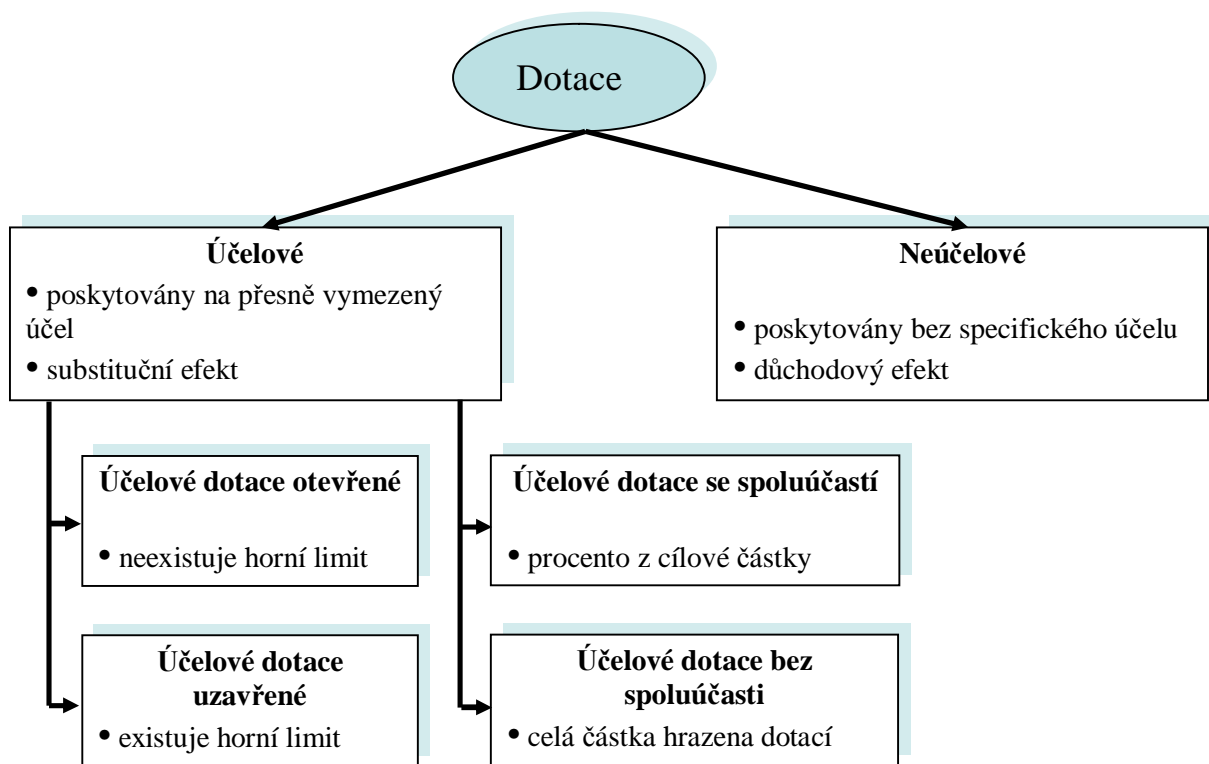
Účelové dotace lze dělit na dotace se spoluúčastí, kdy vláda poskytne stanovené procento z cílové částky a dotace bez spoluúčasti, kdy vláda poskytne plnou částku. Dále se účelové dotace dělí na otevřené, kde neexistuje horní limit částky, kterou by vláda odmítla svoji účast a uzavřené, kde tento limit existuje.

- neúčelové dotace: Tento typ dotace je poskytován bez účelu. Jedním z hlavních důvodů pro zavedení neúčelové dotace jsou fiskální nerovnosti v jednotlivých rozpočtech. Jejím účelem by ovšem nemělo být přerozdělení příjmů mezi obyvateli, ale měla by být zajištěna horizontální fiskální rovnost podle určitého výpočtu pro fiskální vyrovnání příjmů chudých zemí. [24] Neúčelové dotace posilují pravomoc a odpovědnost vládních úrovní.

Při stanovení dotací by měly být zachovány následující předpoklady:

- dotace musí být odvozeny objektivně na základě předem stanoveného výpočtu. Politické vyjednávání by tedy nemělo být zohledněno. Výpočet musí být transparentní, podložen důvěryhodnými faktory a co možná nejjednodušší.
- výše poskytnutých dotací by měla být stabilní. aby bylo umožněno nižším vládním úrovním střednědobé sestavování rozpočtu. Zároveň by měla být v rámci dotace zohledněna rezerva pro možné výkyvy. [24]

Následující diagram zobrazuje členění dotací.

Obr. 2: Rozdělení dotací

Zdroj: 24, s. 29

7 Základy německého fiskálního vyrovnání

Podle čl. 20 odst. 1 Základního zákona je Spolkový republika Německo demokratický a sociální spolkový stát. Ve spolkovém státě nejsou jejich členské státy podřízené správní jednotky Spolku, ale státy s vlastní suverenitou, která je omezena Základním zákonem Spolku. Vykonávání státních kompetencí a plnění státních úkolů je rozděleno mezi Spolek a spolkové země, popř. přísluší oběma dohromady.

Spolkový princip stanovuje také strukturu finanční ústavy. Za prvé by měla tato struktura odpovídat autonomii země a za druhé solidaritě země, neboť bez určité jednotnosti životních podmínek v zemích by byla solidarita spolkového státu ohrožena. Autonomie a solidarita nesmí být přitom interpretovány jako odporující hodnoty. Oba nástroje vytváří až spolu existenci spolkového státu. [2]

Otázka fiskálního vyrovnání v Německu je častou debatou již mnoho let. Pro finančně silné země jsou dobrá taková fiskální vyrovnání, která zavazují k co možná nejmenšímu tranferu. Na druhé straně je pro finančně slabé země důležité, aby tato fiskální vyrovnání kryla co možná největší rozdíly mezi bohatými a chudými a upřednostňují proto taková pravidla, při kterých jim do rozpočtu plyne mnoho finančních prostředků. Hrozbou pro bohaté spolkové země je mobilita rezidentů, která je nutí k větší ochotě přispívat do systému a účastnit se tedy fiskálního vyrovnání.

Fiskální vyrovnání v Německu musí splňovat podmínku, kterou stanovuje Základní zákon, a sice „vytvářet rovnocenné životní poměry ve spolkových zemích“. [12] V Německu je rozdělení daní mezi Spolek, spolkové země a obce jakož i fiskální vyrovnání mezi spolkovými zeměmi a obcemi tzv. komunální fiskální vyrovnání upraveno v Zákoně o fiskálním vyrovnání mezi Spolkem a spolkovými zeměmi ve znění z 23.6.1993, dále v Zákoně o finanční reformě obcí ve znění z 4.4.2001 a rovněž v zákonech o fiskálním vyrovnání spolkových zemí. [36]

Fiskální vyrovnání v Německu může být poskytováno jak účelovými, tak neúčelovými dotacemi. Neúčelové dotace zemí a Spolku na obce tvoří více než 80% podíl na celkově poskytnutých dotacích. Kromě toho obdrží obce od zemí a Spolku účelové dotace především jako část investiční podpory např. na silnice, nemocnice, domovy důchodců,

veřejná zařízení a správní budovy. Dále obdrží obce od Spolku náhrady výdajů na státní úkoly jako např. výdaje za péči obětí války, průjezdy obcí v souvislosti s výstavbou dálnice. Také od spolkových zemí obdrží obce náhradu volebních nákladů či nákladů za přepravu školáků. [37] Horizontální fiskální vyrovnání mezi spolkovými zeměmi je však prováděno vždy neúčelově.

7.1 Kompetence Spolku, spolkových zemí a obcí podle Základního zákona

Ze Základního zákona vyplývají povinnosti, že Spolek a spolkové země spolu musí úzce spolupracovat při velkém množství státních úkolů a kompetencí. Historicky kooperace mezi Spolkem a jednotlivými zeměmi od padesátých let zesiluje a úrovně rozhodování se provazují a propojují.

7.1.1 Kompetence Spolku podle Základního zákona

Každá vládní úroveň má určité kompetence, které jí přísluší. Spolku přísluší především následující kompetence, které jsou obsaženy v čl. 73 Základního zákona:

- obrana a zahraniční záležitosti,
- státní příslušnost Spolku,
- volný pohyb pasů, přistěhování a vystěhování a vydávání osob,
- měnová politika,
- jednoty celního a obchodního území,
- letecká a železniční doprava,
- pošta a kompetence,
- právní poměry osob ve službě Spolku,
- právní ochrana živností,
- spolupráce Spolku a spolkových zemí v rámci kriminální policie, na ochranu svobodného demokratického řízení a na obranu proti snahám, které ohrožují použitím násilí a

- statistika pro účely Spolku.⁹

Kromě výlučného zákonodárství plní Spolek společné úkoly. Spolek spolupůsobí při plnění úkolů, když jsou tyto úkoly významné a je tím spolupůsobnost republiky vyžadována ke zlepšení životních poměrů. Mezi tyto úkoly patří:

- výstavba dosavadních a stavba nových vysokých škol,
- zlepšení regionální hospodářské struktury a
- zlepšení agrární struktury a ochrany pobřeží.

Spolek má také výlučné zákonodárství pro cla a finanční monopoly a konkurující zákonodárství o zbývajících daních, jestliže mu zcela nebo zčásti náleží výnos těchto daní.¹⁰

Spolku náleží výnos z:

- finančních monopolů a příjem z cel,
- spotřební daně,
- přepravní daně,
- daně z pohybu kapitálu,
- pojišťovací daně a daně ze směnek,
- jednorázové majetkové dávky a příspěvky z finančního vyrovnání,
- doplňková dávka k dani z příjmu a dani z příjmu společnosti a
- dávky v rámci Evropských společenství.¹¹

Výnos daně z příjmu, daně z příjmu společnosti a daně z obratu náleží Spolku a spolkovým zemím společně. Na výnosu daně z příjmu a daně z příjmu společnosti se obě vládní úrovně podílí polovinou. V případě daně z obratu stanoví tento podíl spolkový zákon.

---

⁹ 14, s. 257

¹⁰ 14, s. 273

¹¹ 14, s. 274

7.1.2 Kompetence spolkových zemí podle Základního zákona

Provádění státních kompetencí a naplnění státních úkolů přísluší zemím podle odst. 30 Základního zákona, pokud Základní zákon nepřipouští žádané další úpravy. Tím je decentrálním činností (principu solidarity) přiznána výhoda oproti centrálním. Tímto je interpretován všeobecný princip solidarity, přičemž nadřazená úroveň může být činná až v případě, že podřízená jednotka je přetížena. [2]

Obecný předpis o rozdělení kompetencí se odvolává na odst. 30 a 70 Základního zákona. Podle odst. 70 mají spolkové země právo zákonodárné moci, pokud Základní zákon zákonodárné kompetence nepropůjčí Spolku. Přednost decentrálního plnění úkolů je tedy ještě zdůrazněna.

Čl. 71 a 72 Základního zákona říkají, že každá země má oprávnění k zákonodárství pro sebe samou; není tedy závislá na chování ostatních zemí. Díky tomu je dosažena rozmanitost v zákonodárství mezi zeměmi. Pro občany jedné spolkové země mohou nastat nerovnosti v poměru s ostatními zeměmi. Princip subsidiarity jako decentrální princip tedy poukazuje jednoznačně na konkurenčně směřovaný fiskální federalismus. [2]

Spolkovým zemím přísluší podstatné kompetence v oblasti kultury, školství, komunálního vývoje a policie. Země mají oprávnění vydávat zákony pouze tehdy, jsou-li k tomu výslovně zmocněny spolkovým zákonem.

Kromě toho mohou spolkové země vybírat daně z oblasti komunálních spotřebních daní, které nejsou homogenní k daním ze spolkového zákonu. Spolkovým zemím přísluší z daňových příjmů částka, určená pro místní přepravu osob veřejnými prostředky. Dále jsou to výnosy z:

- daně z majetku,
- dědické daně,
- daně z motorových vozidel,
- daně z činností, které nenáleží Spolku,
- daně z piva a

- odvody z heren.¹²

7.1.3 Kompetence obcí podle Základního zákona

I když jsou obce chápány jako část spolkové země, je jim garantováno podle čl. 28 odst. 28 Základního zákona právo na samosprávu. Mají například právo řídit všechny záležitosti místního společenství. Ve skutečnosti zůstává obcím ale jen málo z dobrovolných samostatných úkolů samosprávy. Mnohem důležitější jsou povinné úkoly, které jsou obcím předepsány. Dále jsou to úkoly obcí, které se uskutečňují společně s obcemi a Spolkem. Mezi rozsáhlé úkoly obcí patří vyřizování žádostí, ke kterým jsou dokonce zákonem zavázány.

Podle čl. 106, odst. 5 Základního zákona obdrží obce podíl z výnosu daně z příjmu, který musí země převést na své obce na základě daní z příjmu zaplacených jejich obyvateli. Obcím náleží výnosy z:

- živnostenské a pozemkové daně,
- výnos z místních spotřebních daní a
- z podílu na celkovém výnosu společných daní plyne obcím procento, které určí zákonodárství.¹³

7.2 Historický vývoj fiskálního vyrovnání v Německu

Základní zákon z roku 1949 neupravoval žádná jednoznačná pravidla vztahující se k fiskálnímu vyrovnání. Důvodem byly chybějící zkušenosti se státním federálním uspořádáním a dosud měnící se rozdělení úkolů a výdajů mezi Spolkem a spolkovými zeměmi. [19]

---

¹² 14, s. 274

¹³ 14, s. 275

Základní zákon stanovil pouze lhůtu, do jejíhož konce (31.12.1995) muselo být určeno jednoznačné vypracování fiskálního vyrovnání. V roce 1955 provedená reforma měla upravovat rozdělení úkolů, daní a dodatečné odvody jako nový zdroj příjmů Spolku fiskálního vyrovnání. V této době byl poprvé zaveden pojem „horizontální“ vyrovnání spolkových zemí. Do té doby finanční potřeba finančně slabých zemí splněna přes vertikální vyrovnávací platby Spolku. [19] Se zavedením těchto úprav však i přesto nemohly být odstraněny nejasnosti v rozdělení výdajů.

V rámci finanční reformy z roku 1969 bylo fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu modifikováno a zavedení vyrovnání daně z obratu získalo svůj význam. Od této doby je fiskální vyrovnání prováděno ve třech krocích:

- vyrovnání daně z příjmu,
- horizontální fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu a
- dodatečná podpora Spolku.

Se znovusjednocením v roce 1990 nebyly ještě východoněmecké země integrovány do systému fiskálního vyrovnání, nýbrž obdržely platby ke krytí svých finančních potřeb ze založeného fondu „Deutsche Einheit“¹⁴. Až v roce 1995 byly nové spolkové země zařazeny do fiskálního vyrovnání.

7.3 Rozbor daní v Německu

Důležitou roli v rozdělení příjmů hraje daňová suverenita, kterou je možné rozdělit následovně:

- zákonodárná suverenita: Týká se formy a výše daní. Ve Spolkové republice Německo je tato suverenita převážně u Spolku.

---

¹⁴ Fond Deutsche Einheit (Německé sjednocení) vznikl v roce 1990. Po znovusjednocení (1990-1994) nemohly být nové země plně integrovány do stávajících zemí, protože jejich enormní daňová slabost by vedla k příliš silnému zatížení stávajících zemí. Proto byl vytvořen fond Deutsche Einheit, aby mohla být kryta vysoká fiskální potřeba nově vzniklých spolkových zemí.

- správní suverenita daní: Ve Spolkové republice Německo se nachází především u spolkových zemí, zatímco Německo jako stát spravuje jen cla, spolkovou a spotřební daň a daně Evropského společenství.
- příjmová suverenita: Znamená právo vládní úrovně na celkovém nebo částečném výnosu z daně.¹⁵

Ve Spolkové republice Německo tvoří daně z příjmu, daň z příjmu společnosti a daň z obratu téměř dvě třetiny celkových daňových příjmů. Tyto daně jsou k dispozici Spolku, spolkových zemím i obcím:

- daň z příjmu: Jako základ pro to, která spolková země obdrží určitý daňový podíl z této daně, je bydliště daňového poplatníka.
- daň z příjmu společnosti: U daně z příjmu společnosti platí tzv. princip provozovny.
- daň z obratu: Daň z obratu je z 75% rozdělena podle počtu obyvatel. Důvodem je rozdílně silná koncentrace hospodářských podniků v jednotlivých spolkových zemích. U zbývajících 25% z daně se provede tzv. vyrovnání daně z obratu. Tzn. nejdříve je tato část použita k zaplacení dodatečných podílů finančně slabým zemím. Zbývajících část je pak rozdělena opět podle počtu obyvatel. [3]

Rozdělení daňových příjmů podle jednotlivých vládních úrovní zobrazuje následující tabulka. V principu se daně rozlišují následovně:

- sdílené daně,
- spolkové daně,
- daně spolkových zemí a
- daně obcí.

Následující tabulka popisuje rozdělení daní podle vládních úrovní do jednotlivých daňových druhů, které těmto vládním úrovním připadají.

---

¹⁵ 22, s. 139

Tab. 3: Rozdělení daní podle vládních úrovní v letech 2006 a 2007

	Rok (v mld. Euro)		Změna oproti loňskému roku	
	2006	2007	v mld. Euro	v %
Sdílené daně				
daň ze mzdy	122,612	131,773	9,161	7,472
daně z příjmu	29,470	38,818	9,348	31,720
daň z příjmu společnosti	22,898	22,929	0,031	0,135
daň z obratu	146,688	169,636	22,948	15,644
úroky	7,633	11,178	3,545	46,443
Celkem	329,301	374,334	45,033	13,675
Spolkové daně				
pojišťovací daň	8,775	10,331	1,556	17,732
daň z tabáku	14,387	14,254	-0,133	-0,924
daň z kávy	0,973	1,086	0,113	11,614
daň z lihovin	2,166	1,962	-0,204	-9,418
daň ze šumivého vína	0,421	0,371	-0,050	-11,876
daň z meziproductů	0,026	0,025	-0,001	-3,846
daň z energie	39,916	38,955	-0,961	-2,408
daň z elekt. proudu	6,273	6,355	0,082	1,307
solidární příspěvek	11,277	12,349	1,072	9,506
paušální odvod z dovozu	0,001	0,001	0,000	0,000
Celkem	84,215	85,689	1,474	1,750
Daně spolkových zemí				
daň z majetku	0,027	0,005	-0,022	-81,481
dědická daň	3,763	4,203	0,440	11,693
daň z převodu nemovitostí	6,125	6,952	0,827	13,502
silniční daň	8,937	8,898	-0,039	-0,436
daň z loterie	1,775	1,702	-0,073	-4,113
daň na požární ochranu	0,322	0,319	-0,003	-0,932
daň z piva	0,779	0,757	-0,022	-2,824
Celkem	21,728	22,836	1,108	5,099
Daně obcí				
živnostenská daň	38,369	40,116	1,747	4,553
pozemková daň	10,398	10,713	0,315	3,029
ostatní daně obcí	0,551	0,572	0,021	3,811
Celkem	49,318	51,401	2,083	4,224
Cla				
cla	3,88	3,983	0,103	2,655
Daňové příjmy celkem	488,442	538,243	49,801	10,196

Zdroj: 30, s. 1

Daňové příjmy celkem dosáhly v roce 2007 538,2 mld. Euro. Oproti roku 2007 stouply o 10,2%, neboli o 49,8 mld. Euro. Vzrůst daní je možné zdůvodnit především nárůstem daní

z obratu a daní ze mzdy oproti loňskému roku. Na daň z obratu připadala téměř třetina celkových daňových příjmů.

Největší objem daní tvoří tzv. sdílené daně. Mezi tyto daně patří všechny daně Spolku, spolkových zemí a obcí. Malý objem daní plyne bezprostředně do rozpočtů příslušných vládních úrovní.

Následující tabulka ukazuje podíly jednotlivých vládních úrovní na společných daních. Podíly na dani z obratu se každý rok mění. Údaje uvedené v tabulce se týkají rozdělení daně z obratu mezi vládní úrovně v roce 2007.

Tab. 4: Podíl vládních úrovní na sdílených daních

Sdílené daně	Podíly (v %)		
	Spolek	spolkové země	obce
Daň z příjmu	42,5	42,5	15
Daň z příjmu společnosti	50	50	-
Daň z obratu	55	43	2

Zdroj: vlastní zpracování

Nárůst tzv. společných daní byl zapříčiněn díky silnému vzrůstu daním z obratu, ze mzdy a z příjmu oproti roku 2006. Zatímco vzrostla silně daň z pojištění, daň z elektřiny se zvýšila jen mírně. Daň z energie a tabáku zaznamenala v roce 2007 pokles. Díky těmto skutečnostem vzrostla daň spolku v roce 2007 jen o 1,8%. Daň spolkových zemí vzrostla o 5,1% a to díky silnému nárůstu pozemkové daně a daně dědické. Daň obcí vzrostla oproti roku 2006 o 4,2% díky vzestupnému trendu daně živnostenské.

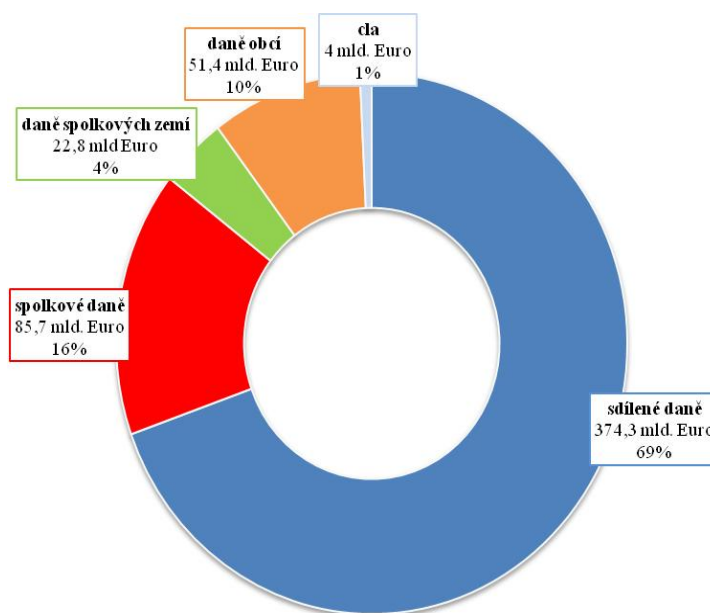
Zákon o fiskálním vyrovnání z 20.12.2001 (BGBl I S. 3955, 3956) umožňuje spolu se souhlasem Spolkové rady upravit jednotlivé podíly daňových druhů vládním úrovním. Tyto změny byly v minulých letech velmi časté. [27]

Stanovení podílu daňových příjmů jednotlivých zemí podléhá zvláštnímu postupu. Důležitým měřítkem je původ daní, tzn. daňové výnosy, které byly od finančního úřadu

vybrány na území dané spolkové země. Původ daní hraje proto tak důležitou roli, protože daňové výnosy obyvatel dané země a jejich podniků odráží více méně výkonnost a fiskální kapacitu. Zvláštní pozornost je věnována daním ze mzdy, z příjmu společnosti a úrokům, neboť ty musí být podrobněji analyzovány. Přijetí od finančního úřadu nemusí vždy objektivně odpovídat místnímu přiřazení. [27]

Následující graf zobrazuje podíly jednotlivých daní podle vládních úrovní. Největší podíl tvoří sdílené daně. Druhý největší podíl daňových příjmů spadá na daně spolkové. Daně obcí jsou na třetím místě. Nejmenší podíl daňových příjmů náleží daním spolkových zemí.

Obr. 3: Rozdělení daní podle vládních úrovní

Zdroj: vlastní zpracování

7.4 Veřejné finance v Německu a jejich vývoj

Veřejný rozpočet v roce 2007 ve Spolkové republice Německo činil 1 016 mld. Euro. Největší položku výdajů činilo sociální pojištění, a sice 467,2 mld. Euro. Následoval

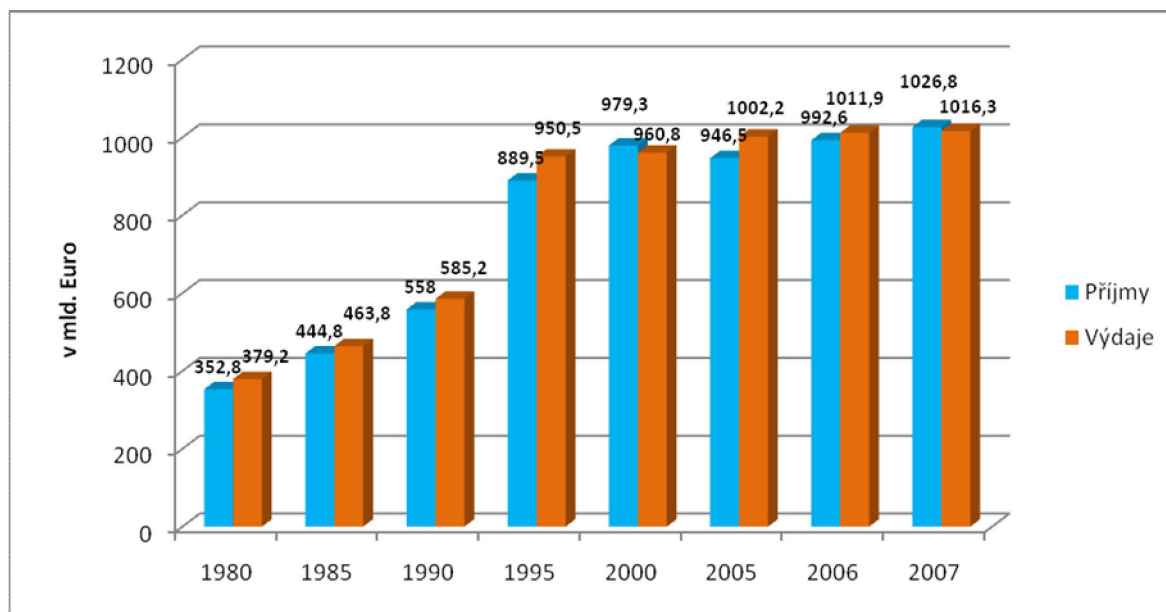
rozpočet Spolku (303,2 mld. Euro) a spolkových zemí (266,3 mld. Euro). Další rozsáhlou položku veřejného rozpočtu tvořily rozpočty obcí (160,7 mld. Euro).

Potřebné peníze k financování úkolů a s tím souvisejících výdajů obdrží veřejné rozpočty z daní, poplatků, příspěvků, tržeb z prodeje majetku nebo díky kreditům. Tyto celkové příjmy činily v roce 2007 1 026,8 mld. Euro.

V posledních 50 lety je možné sledovat velký nárůst jak příjmů tak výdajů veřejného rozpočtu. Již od roku 1950 byly v téměř všech letech až do současnosti vyšší výdaje veřejného rozpočtu než příjmy. Tyto deficity byly financovány díky zvýšené zadluženosti. V roce 1993 dosáhl finanční deficit svého prvního maxima, a sice 68,21 mld. Euro. V roce 2000 byl na druhé straně zaznamenán finanční přebytek (18,6 mld. Euro). Důsledek tohoto výsledku spočívat v tom, že Spolek docílil jednorázového příjmu z prodeje licence mobilní radiokomunikace. Na základě prohlubování finančního deficitu byl v roce 2003 dosažen nejvyšší schodek 74,03 mld. Euro. V následujících letech začal tento deficit takřka rovnoměrně klesat. Důvodem byly vyšší daňové příjmy a daňové odvody.

V roce 2007 byly veřejné příjmy vyšší než veřejné výdaje, a finanční přebytek činil 11,30 mld. Euro. Zatímco Spolek realizoval deficit 15,61 mld. Euro, mohly spolkové země, obce i sociální pojištění dosáhnout pozoruhodných přebytků. Na základě pozitivního vývoje veřejných financí se mohl příjem čistých kreditů v roce 2006 snížit z 40,8 mld. na 8,9 mld. Euro v roce 2008. [32]

Pokud jsou výdaje veřejného rozpočtu porovnávány k GNP, dostane se tzv. státní podíl. Státní podíl se zvýšil mezi roky 1991 a 1995 rovnoměrně z 47,0% na 51,4%. Od roku 1997 státní podíl začal klesat. Mezi roky 1997 a 2007 byl zredukován z 48,1% na 41,9%.

Obr. 4: Vývoj veřejných financí v Německu v letech 1980 - 2007

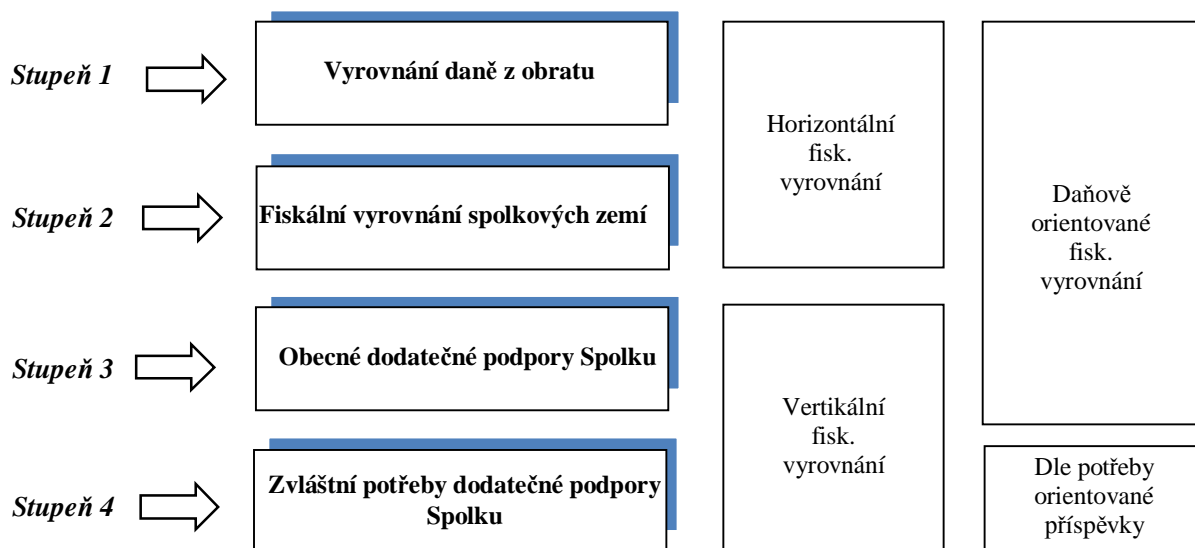
Zdroj: 32, s. 1

7.5 Průběh fiskálního vyrovnání v Německu

Na základě Základního zákona je možné průběh fiskálního vyrovnání v Německu rozdělit do třech kroků:

1. krok: vyrovnání daně z obratu,
2. krok: fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu,
3. krok: dodatečná podpora Spolku, která se dělí na obecnou dodatečnou podporu Spolku a zvláštní potřeby dodatečné podpory Spolku.

Následující schéma zobrazuje systém fiskálního vyrovnání v Německu.

Obr. 5: Systém fiskálního vyrovnání v Německu

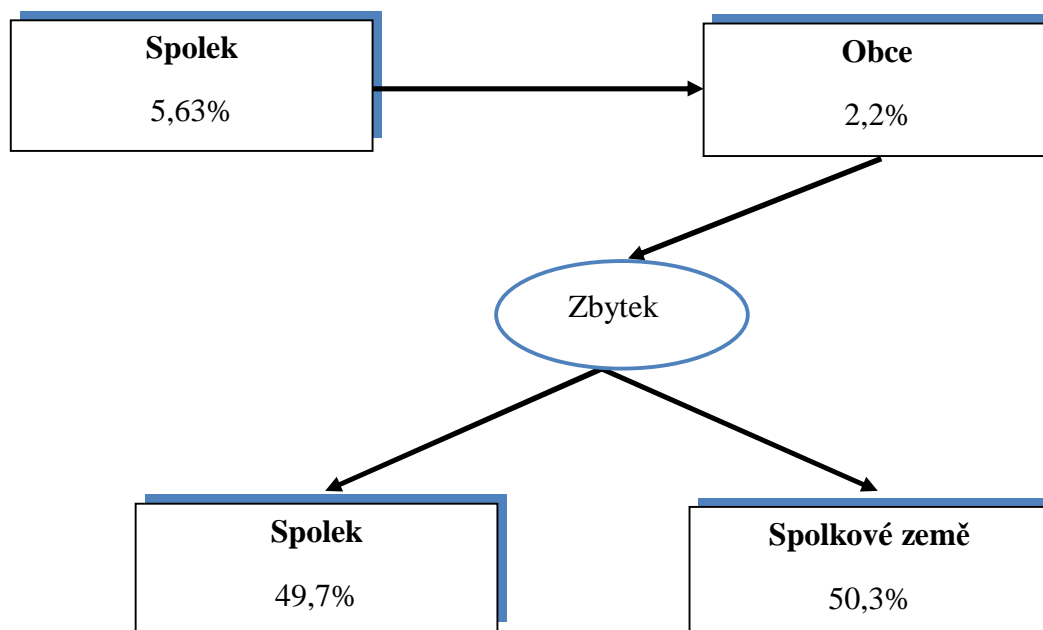
Zdroj: vlastní zpracování

7.5.1 Vyrovnání daně z obratu

Podíl spolkových zemí na dani z obratu je důležitý, protože v tomto případě neexistuje přiřazení místního původu daní. Daň z obratu je částečně přijata od finančního úřadu daně spolkové země a částečně od Spolku ve formě dovozní daně z obratu. Pro správné regionální přiřazení daně z obratu by muselo být stanoveno přesné místo konečné spotřeby, což v tomto případě není možné.

Proto je již právně ustanoveno, že podíl spolkových zemí je rozdělen podle podílu obyvatel.

Před provedením horizontálního fiskálního vyrovnání daně z obratu je nutné provést vertikální fiskální vyrovnání daně z obratu. Spolek předběžně obdrží z daně z obratu podíl ve výši 5,63%. Obce předběžně obdrží podíl na dani z obratu ve výši 2,2%. Po těchto předběžných vyrovnáních jsou zbývající příjmy rozděleny v poměru 50,3 : 49,7 na spolkové země a Spolek, tzn. předmětem horizontálního fiskálního vyrovnání spolkových zemí je tedy 50,3% z onoho zbytku, který byl přerozdělen. Takto stanovený podíl byl určen pro rok 2008.

Obr. 6: Vertikální fiskální vyrovnání daně z obratu v Německu

Zdroj: vlastní zpracování

Způsob rozdělení příjmů mezi Spolek a země musí dodržovat principy stanovené v čl. 106, odst. 3 Základního zákona:

- v rámci příjmů mají Spolek a země stejný nárok na krytí nutných výdajů,
- potřeby krytí Spolku a zemí musí být tak sladěny, aby bylo docíleno snadného vyrovnání, zamezeno přetížení daňových poplatníků a zachována jednotnost životních poměrů. [14]

Po uskutečnění vertikálního fiskálního vyrovnání následuje horizontální fiskální vyrovnání mezi spolkovými zeměmi.

Oprávněny fiskálnímu vyrovnání jsou země s podprůměrnou daňovou silou na obyvatele. Země, jejichž příjmy daní z příjmu, z příjmu společnosti a zemských daní na obyvatele jsou nižší než průměr všech zemí, obdrží podíl na dani z obratu, maximálně však 25%. Tímto bude propast mezi daňovými příjmy finančně slabých a finančně silných zemí částečně zaplněna, ale ne zcela. Přesná výše vyrovnání daně z obratu je závislá na tom, jak dalece jsou daňové příjmy na obyvatele země pod průměrem daňových příjmů na

obyvatele všech zemí. Zbytek podílu na dani z obratu, minimálně 75% je rozdělen podle počtu obyvatel.

7.5.2 Fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu

Rozdílná fiskální kapacita musí být přiměřeně kompenzována, přitom je nutné rozlišit fiskální kapacitu a fiskální potřebu obcí.

Základní myšlenkou fiskálního vyrovnání spolkových zemí je rozlišení mezi finančně silnými a finančně slabými spolkovými zeměmi. Proto je nutné vypočítat fiskální kapacitu každé země. Zjednodušeně je možné zavést následující výpočet fiskální kapacity:

$$\text{Fiskální kapacita} = \text{daňové příjmy spolkové země} + 64\% \text{ daňových příjmů obcí} \quad (1)$$

Tzn. předmětem fiskálního vyrovnání jsou daňové příjmy zahrnující podíly na dani z obratu, příjmy z těžebních odvodů a odvodů z heren. Vedle toho je zahrnuta daňová síla obcí podílem 64% v částečně paušalizované formě. [27]

Příjmy obcí musí být zohledněny, protože spolkové země jsou odpovědné za přiměřenou a dostačující finanční vybavenost svých obcí. Země s finančně silnými obcemi musí vynaložit méně vlastních finančních prostředků na finanční vybavenost svých obcí než země s finančně slabými obcemi.

Ukazatel finanční kapacity by měl ukazovat na finanční vybavenost země před fiskálním vyrovnáním spolkových zemí.

Ve fiskálním vyrovnání spolkových zemí je povinnost platit příspěvky a oprávnění tyto finanční prostředky dostávat upravena v § 5 FAG¹⁶ následovně:

- stát je povinen platit příspěvky, tehdy když:

---

¹⁶ FAG - Finanzausgleichsgesetz (Zákon o fiskálním vyrovnání mezi spolkovou republikou a spolkovými zeměmi), viz Seznam zkratk a symbolů

$$\text{míra fiskální kapacity země} > \text{míra fiskální potřeby} \quad (2)$$

- stát je oprávněn přijímat finanční prostředky, tehdy když [25]:

$$\text{míra fiskální kapacity země} < \text{míra fiskální potřeby} \quad (3)$$

Fiskální kapacita má odrážet skutečnou finanční sílu země. Tento ukazatel zprostředkovává finanční sílu nebo finanční slabost spolkové země. Fiskální kapacita na obyvatele spolkové země je srovnávána s průměrnou fiskální kapacitou všech zemí. Jen tak je možné spočítat, které příjmy náleží každé zemi při rovnoměrném rozdělení, neboli tzv. fiskální potřebu.

Míra fiskální potřeby země neboli průměrné příjmy, je definována jako suma měr, které jsou stanovovány k vyrovnání daňových příjmů zemí a vyrovnání daňových příjmů obcí. Míry se vypočítají z příjmu na obyvatele násobené počtem obyvatelů. Ukazatel počtu obyvatel stanovuje Statistický spolkový úřad k 30. června roku vyrovnání.

$$\text{Fiskální potřeba} = (\text{průměrné daňové příjmy všech zemí na obyvatele} * \text{vážený počet obyvatel}) + (\text{průměrné daňové příjmy obcí na obyvatele} * \text{vážený počet obyvatel}) \quad (4)$$

Při zprostředkování míry fiskální potřeby je fiskální potřeba na obyvatele u některých zemí různá, a proto jsou počty obyvatel následujících zemí ohodnoceny odlišně než u ostatních zemí, a sice:

- Berlín, Brémy a Hamburg – váha faktoru 1,35, (je nutné provádět revizi ohodnocení po 15 letech)

Tyto 3 městské státy vykazují výrazně větší finanční potřebu na obyvatele než jiné spolkové země. Proto je jejich počet obyvatel ve fiskálním vyrovnání nastaven fiktivně výše.

- Mecklenburg-Vorpommern – váha faktoru 1,05,
- Brandenburg – váha faktoru 1,03,
- Sachsen-Anhalt – váha faktoru 1,02,

- ostatní země – váha faktoru 1,00. [37]

Míra fiskální kapacity země a míra fiskální potřeby je definována a shrnuta v následující tabulce.

Tab. 5: Výpočet míry fiskální kapacity a fiskální potřeby

Míra fiskální kapacity	Míra fiskální potřeby
Daňové příjmy země	průměrné daňové příjmy všech zemí na osobu * vážený počet obyvatel v zemi (u Brém, Hamburgu a Berlína + 35%)
+ dopravní a těžební poplatky vyplývající ze Státního báňského zákona	+ průměrné daňové příjmy obcí všech zemí na osobu * vážený počet obyvatel v zemi (u Brém, Hamburgu a Berlína + 35%)
- mimořádné náklady	
+ 64% daňových příjmů obcí	
= míra fiskální kapacity	= míra fiskální potřeby

Zdroj: 25, s. 38

Jako zvláštní stimul nového finančního vyrovnání je od roku 2005 vyplácena prémie. Každá země, jejíž daňové příjmy jsou lepší než vývoj průměrných daňových příjmů ve všech zemích (měřeno jako změna oproti loňskému roku) obdrží bonus. 12% příslušného nadprůměrného docíleného obnosu nebude ve fiskálním vyrovnání spolkových zemí zohledněn. Tzn. tuto prémii může obdržet jak země platící tak země, která přijímá finanční prostředky. [27]

U fiskálního vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu musí platit, že i finančně slabé země musí disponovat dostatečnými finančními prostředky, aby mohly být jejich úkoly splněny a rozvíjely tak svoji státní svébytnost. Vždy musí být zachována vlastní zodpovědnost a vlastní svébytnost spolkových zemí a nesmí být fiskálním vyrovnáním

zbavena. Proto jsou sice rozdíly v příjmech mezi spolkovými zeměmi sníženy, ale ne zcela vyrovnány.

7.5.3 Dodatečná podpora Spolku

Na fiskální vyrovnání spolkových zemí navazují tzv. dodatečné podpory Spolku. Tento nástroj fiskálního vyrovnání plní dvě různé funkce.

- 1) Obecné dodatečné podpory: podpora Spolku ke krytí všeobecné finanční podpory v návaznosti na předchozí dva kroky.
- 2) zvláštní potřeby dodatečné podpory: Vyrovnávací platby jako odškodné zvláštním nákladům různých skupin spolkových zemí. [23]

Obecné dodatečné potřeby Spolku

Díky obecné dodatečné podpoře Spolku je finančně slabým zemím ještě více snížen odstup k průměrné fiskální kapacitě na obyvatele. Dodatečnou podporu Spolku obdrží finančně slabé země, jejichž fiskální kapacita po fiskálním vyrovnání spolkových zemí je pod 99,5% průměrné fiskální kapacity všech zemí. [29]

Zvláštní potřeby dodatečné podpory Spolku

Podmínkou pro poskytnutí této dodatečné podpory Spolku je, že zvláštní náklady musí být označeny, pojmenovány a zdůvodněny. Poté jsou poskytnuté přiděly časově ohraničené ve smyslu degresivního uspořádání a jejich předpoklady se musí v časovém průběhu neustále přezkušovat (článek 107 odstavec 2, věta 3 Základního zákona, §11 FAG). Účel poskytnutí finančních prostředků není právně závazný.

Kritéria zvýhodnění jsou následující:

- pro nadměrně vysoké náklady politické správy a centrální správy,
- ke zrušení zvláštních nákladů a k vyrovnání podprůměrné komunální fiskální kapacity,
- ke zlepšení rozpočtu a

- k vyrovnání nadměrných zátěží vyplývajících z nové úpravy fiskálního vyrovnání zemí z roku 1995.

V současnosti obdrží východoněmecké země a Berlin zvláštní potřebu dodatečné podpory z důvodu krytí zvláštních nákladů ze stávající silné infrastrukturní potřeby a k vyrovnání podprůměrné komunální finanční kapacity. Tyto prostředky činí nyní celkem 10 mld. Euro ročně a jsou pro příjemce velmi důležité. Do roku 2019 se předpokládá částečné odstraňování zvláštní potřeby dodatečné podpory.

Zároveň obdrží východoněmecké země do roku 2010 zvláštní potřebu dodatečné podpory k vyrovnání zvláštních nákladů plynoucích ze strukturální nezaměstnanosti a tím vznikajících nákladů při poskytování pomoci v nezaměstnanosti a sociální pomoci ve výši 1 mld. Euro ročně. V roce 2010 bude přezkušováno, zda-li tyto příspěvky v dalších letech budou nadále potřebné. [29]

Nadále obdrží malé, výkonnostně slabé země zvláštní potřebu dodatečné podpory kvůli nadprůměrným vysokým nákladům za vedení politiky ve výši celkem 517 mil. Euro ročně. Menší země mají na obyvatele vyšší náklady za vedení politiky než větší země, jelikož fixní náklady za vedení politiky musí být přerozděleno na menší počet obyvatel. V rozmezí pěti let bude přezkušováno, zda tyto předpoklady pro vyplacení této podpory ještě přetrvávají. [29]

7.6 Tarify fiskálního vyrovnání v Německu

V rámci fiskálního vyrovnání na všech úrovních jsou staveny tarify, které jsou upraveny v Zákoně o fiskálním vyrovnání.

7.6.1 Tarify fiskálního vyrovnání daně z obratu mezi spolkovými zeměmi

Země, jejichž příjmy daně z příjmu, z příjmu společností, živnostenské daně a daně spolkových zemí na obyvatele leží pod celkovým průměrem, obdrží dodatečné podíly na

dani z obratu. Dodatečné podíly země jsou zprostředkovány pomocí násobku daňových příjmů celku na obyvatele s vlastním počtem obyvatelů a následujícím faktorem F . Výpočty dodatečných podílů se nachází v §2 FAG.

$$\text{Dodatečné podíly} = \text{daňové příjmy celku/obyvatele} \times \text{vlastní počet obyvatel} * F \quad (5)$$

, kde F

$$F = \frac{19}{20} X - \frac{21}{4000} \quad (6)$$

, když daňové příjmy země na obyvatele leží pod 97% spolkových zemí jako celku,

$$F = X \left(\frac{35}{6} X + \frac{3}{5} \right) \quad (7)$$

, když daňové příjmy země na obyvatele činí min. 97% spolkových zemí jako celku,

přičemž X činí 1, sníženo o poměr daňových příjmů země na obyvatele k daňovým příjmům spolkových zemí jako celku na obyvatele.

Pokud spolková země má daňové příjmy do 97% průměru všech zemí, budou jí tyto příjmy dodatečně dotovány na 95%. U spolkových zemí, které disponují daňovými příjmy vyššími než 97% průměru celku, budou pak dotovány podle degresivně klesajícího tarifu od ca. 95% na 60%. Těmto zemím budou tyto platby zaplacený od finančně silných zemí, jejichž fiskální kapacita leží nad průměrem všech spolkových zemí.

7.6.2 Tarify fiskálního vyrovnání mezi spolkovými zeměmi v užším slova smyslu

Příspěvky fiskálního vyrovnání finančně slabým zemím jsou zprostředkovány pomocí násobku míry fiskální potřeby země s následujícím faktorem F . Výpočty pro stanovení příspěvku finančního vyrovnání se nachází v §10 FAG.

$$\text{Příspěvek finančního vyrovnání} = \text{míra fiskální potřeby země} * F \quad (8)$$

, kde F

$$F = \frac{3}{4}X - \frac{317}{20000} \quad (9)$$

, když je míra fiskální kapacity země pod 80% její míry fiskální potřeby, nebo míra fiskální kapacity země min. 120% její míry fiskální potřeby.

$$F = X\left(\frac{5}{26}X + \frac{35}{62}\right) - \frac{2121}{260000} \quad (10)$$

, když je míra fiskální kapacity země min. 80% její míry fiskální potřeby, ale pod 93% její míry fiskální potřeby, nebo míra fiskální kapacity země min. 107% její míry fiskální potřeby, ale pod 120% její míry fiskální potřeby

$$F = X\left(\frac{13}{7}X + \frac{11}{25}\right)^{17} \quad (11)$$

, když je míra fiskální kapacity země min. 93% její míry fiskální potřeby nebo míra fiskální kapacity země pod 107% její míry fiskální potřeby.

přičemž X činí 1, sníženo o poměr míry fiskální kapacity k míře fiskální potřeby země.

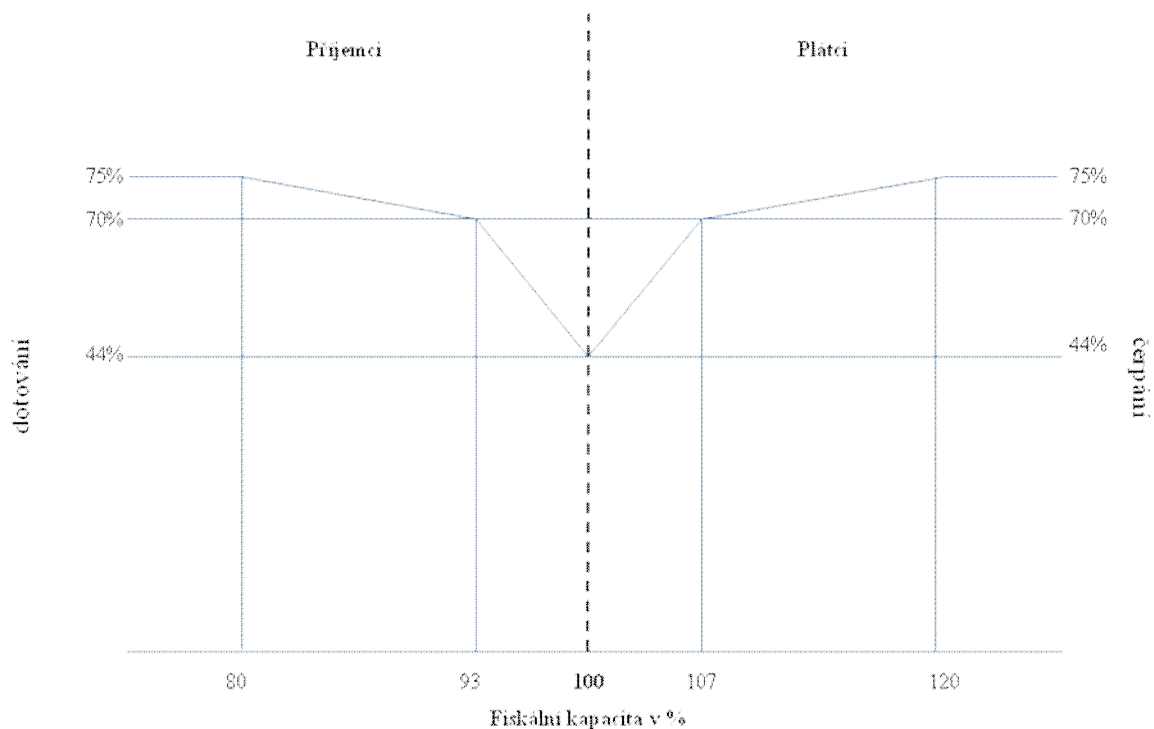
System tarifu fiskálního vyrovnání spolkových zemí vypadá následovně:

- deficity do 80% / přebytky přes 120% průměru budou vyrovnány na 75%;
- deficity mezi 80 a 93% / přebytky mezi 107 a 120% průměru budou vyrovnány dotací od 75 na 70% degresivně klesající sazbou popřípadě od 70 na 75% stoupající sazbou;
- deficity od 93% do průměru / přebytky do 107% průměru budou vyrovnány pomocí od 70 do 44% degresivně klesající sazbou popřípadě od 44 do 70% progresivně stoupající sazbou.¹⁸

¹⁷ všechny výpočty jsou stanoveny v § 10 FAG

¹⁸ 37, § 10 FAG

Následující diagram znázorňuje systém fiskálního vyrovnání spolkových zemí v Německu.

Obr. 7: Systém tarifu fiskálního vyrovnání spolkových zemí v Německu

Zdroj: vlastní zpracování

Tarif fiskálního vyrovnání je stanoven lineárně, symetricky jak pro příjemce tak pro plátce. Dotování probíhá v zóně do 80% deficitu celorepublikového průměru na 75%, poté od 80% deficitu celorepublikového průměru klesající sazbou až na 44%. Čerpání probíhá zrcadlově.

7.6.3 Tarify fiskálního vyrovnání dodatečné podpory Spolku

Také u vyplácení dodatečné podpory Spolku jsou stanoveny tarify fiskálního vyrovnání jak pro plátce, tak pro příjemce. Podrobnosti se nachází v §11 FAG.

- na dodatečnou podporu Spolku mají nárok země, jejichž suma fiskální kapacity a vyrovnávací podpory vykazuje deficit 99,5% míry fiskální potřeby v roce

vyrovnání. Taková země pak obdrží 75% tohoto deficitu jako dodatečnou podporu Spolku.¹⁹

7.7 Přehled změn v přerozdělování mezi spolkovými zeměmi

K 1.1.2005 byla v Německu provedena nová úprava fiskálního vyrovnání. Nejen vertikální rozdělení daňových příjmů mezi Spolek a země zaznamenalo změnu, ale také horizontální rozdělení daňových příjmů mezi spolkovými zeměmi prošlo změnami. Větší význam byl přidělen vyrovnání dani z obratu (zvýšení o 6%), naopak zvláštní potřeby dodatečné podpory Spolku ztratily na své důležitosti (snížení o 5%).

Celkový objem vyrovnání a intenzita celkového vyrovnávacího systému klesla. To zapříčinilo symetričtější a plošší tarifní systém.

Základní elementy reformy fiskálního vyrovnání lze shrnout následovně:

- u vyrovnání daně z obratu bylo nahrazeno plné dotování relativním dotováním, tzn. do roku 2005 bylo prováděno plné dotování na 92%. Dnes je daňová slabost do 97% průměru dotována do 95%. Zbývající 3% jsou dotovány do průměru podle degresivně klesajícího tarifu.
- daňové příjmy obcí nečiní při určování fiskální kapacity obcí 50%, jak tomu bylo do roku 2005, nýbrž 64%;
- spolkové země, které mají buďto příliš slabé nebo příliš silné osídlení, obdrží příplatky;
- aby mohl být vyrovnávací mechanismus motivačně uspořádán, zavedl nový zákon tzv. výkonnostní prémii. Nadprůměrné daňové příjmy nemusí být z 12% povinny vyrovnání. Tím bylo v novém nařízení docíleno větší výkonnostní spravedlnosti a motivace. Premii mohou získat jak plátcí, tak příjemci transferů. [20]

---

¹⁹ 37, § 10 FAG

7.8 Výsledky fiskálního vyrovnání v Německu v roce 2008

Objem vyrovnání daně z obratu činil v roce 2008 8,2 mld. Euro a oproti roku 2007, kdy činil pouze 8,0 mld. Euro, stoupl. Relativní rozdíly v daňových příjmech mezi jednotlivými spolkovými zeměmi se v roce 2008 oproti roku 2007 snížily.

Objem přerozdělení fiskálního vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu byl v roce 2008 8,3 mld. Euro. Podrobněji lze systém přerozdělení vysvětlit následovně:

- byly 4 plátcí (Hessen, Bayern, Baden-Wuerttemberg a Hamburg) a 12 příjemců. Nově od roku 1995 se stala spolková země Nordrhein-Westfalen příjemcem nikoli plátcem transferové platby;
- největším plátcem (měřeno ve výši poskytnutých vyrovnávacích plateb) se stal Bayern s 2,9 mld. Euro a vykázal nejvyšší nárůst (638 mil. Euro);
- největším příjemcem (měřeno ve výši obdržených vyrovnávacích plateb) se stal Berlin s 3,2 mld. Euro.

Objem obecné dodatečné podpory Spolku činil v roce 2008 pro 11 příjemců 3,1 mld. Euro, a tím o 151 mil. Euro více než v předchozím roce. Nordrhein-Westfalen nemělo nárok na dodatečnou podporu Spolku, neboť jeho finanční síla podle finančního vyrovnání spolkových zemí leží těsně pod průměrem všech zemí. Největším příjemcem byl stejně jako v roce 2007 Berlin s 986 mil. Euro.

Následující tři tabulky ukazují na fiskální vyrovnání ve třech stupních:

1. vyrovnání daně z obratu,
2. fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu a
3. fiskální vyrovnání dodatečné podpory Spolku.

Tab. 6: Fiskální vyrovnání daně z obratu v Německu v roce 2008

																		
	NW	BY	BW	NI	HE	SN	RP	ST	SH	TH	BB	MV	SL	BER	HH	HB	Celken	
podíl na dani z obratu podle obyvatel (v mil. Euro)	16 695	11 632	9 992	7 404	5 639	3 907	3 753	2 228	2 634	2 117	2 350	1 554	960	3 182	1 643	615	76 305	
rozdělení daně z obratu podle platného práva (v mil. Euro) ²⁰	13 882	9 672	8 309	7 989	4 689	6 226	3 320	3 587	2 679	3 434	3 492	2 582	1 051	3 516	1 366	511	76 305	
vyrovnání daně z obratu (rozdíl mezi rozdělením podle platného práva a vyrovnání podle obyvatel (v mil. Euro) ²¹	-2 813	-1 960	-1 683	585	-950	2 319	-432	1 358	45	1 318	1 141	1 028	90	334	-277	-104	±8 219	
vyrovnání daně z obratu podle platného práva na obyvatele (v % průměru) ²²	83,2	83,2	83,2	107,9	83,2	159,4	88,5	160,9	101,7	162,3	148,6	166,1	109,4	110,5	83,2	83,2	100,0	

Zdroj: 31

²⁰ *rozdělení daně z obratu podle platného práva = podíl na dani z obratu podle počtu obyvatel + vyrovnání daně z obratu*

(12)

²¹ *vyrovnání daně z obratu = daňové příjmy na obyvatele x vlastní počet obyvatel x F*

(13)

, kde výpočet faktoru F je stanoven v § 2 FAG

²² *vyrovnání daně z obratu podle platného práva na obyvatele v % průměru = rozdělení daně z obratu podle platného práva / podíl na dani z obratu * 100*

(14)

Tab. 7: Fiskální vyrovnání mezi spolkovými zeměmi v užším slova smyslu v roce 2008

	 NW	 BY	 BW	 NI	 HE	 SN	 RP	 ST	 SH	 TH	 BB	 MV	 SL	 BER	 HH	 HB	 Celkem
Fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním (v mil. Euro)	53 123	41 699	35 816	22 952	21 647	10 645	11 277	6 148	8 055	5 754	6 556	4 177	2 856	9 203	7 696	1 915	249 519
Fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním (v % fiskální potřeby) ²³	99,8	112,4	112,4	97,2	120,4	85,4	94,2	86,2	95,9	85,2	86,9	83,4	93,3	67,2	108,8	72,4	100,0
Vyrovnávací platby a příspěvky (v mil. Euro) ²⁴	50	-2 938	-2 521	323	-2 489	1 170	377	632	178	643	627	545	117	3 154	-375	507	±8 322
Fiskální kapacita po fisk. vyrovnání (v mil. Euro) ²⁵	53 172	38 761	33 295	23 274	19 159	11 815	11 654	6 780	8 233	6 397	7 182	4 722	2 973	12 357	7 321	2 422	249 517
Fiskální kapacita po fisk. vyrovnání (v % fiskální potřeby) ²⁶	99,9	104,5	104,5	98,6	106,5	94,8	97,4	95,0	98,0	94,8	95,2	94,3	97,1	90,2	103,5	91,5	100,0

Zdroj:31

²³ fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním v % = fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním / fiskální potřeba * 100 (15)²⁴ vyrovnávací platby = fiskální potřeba země * F (16)

, kde výpočet faktoru F je stanoven v § 10 FAG

²⁵ fiskální kapacita po fisk. vyrovnání v Euro = fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním + vyrovnávací platby (17)²⁶ fiskální kapacita po fisk. vyrovnání v % = fiskální kapacita po fisk. vyrovnání / fiskální potřeba * 100 (18)

Tab. 8: Fiskální vyrovnání dodatečné podpory Spolku v roce 2008

	 NW	 BY	 BW	 NI	 HE	 SN	 RP	 ST	 SH	 TH	 BB	 MV	 SL	 BER	 HH	 HB	 Celkem
Dodatečná podpora Spolku celkem (v mil. Euro)	0	0	0	167	0	3 462	241	2 096	150	1 942	1 959	1 469	121	2 975	0	224	14 806
z toho: obecné dodatečné podpory	0	0	0	167	0	451	195	247	97	247	249	202	58	986	0	164	3 063
zvláštní potřeby dodatečné podpory	0	0	0	0	0	3 011	46	1 849	53	1 695	1 710	1 267	63	1 988	0	60	11 742
Fiskální kapacita po fisk. vyrovnání zemí a dodatečné podpoře Spolku (v mil. Euro)²⁷	53 172	38 761	33 295	23 442	19 159	12 266	11 849	7 028	8 330	6 644	7 431	4 924	3 031	13 343	7 321	2 586	8 322
Fiskální kapacita po fisk. vyrovnání (v mil. Euro)	53 172	38 761	33 295	23 274	19 159	11 815	11 654	6 780	8 233	6 397	7 182	4 722	2 973	12 357	7 321	2 422	249 517
Fiskální kapacita po dodatečné podpoře Spolku (v % fiskální potřeby)²⁸	99,9	104,5	104,5	99,3	106,5	98,4	99,0	98,5	99,2	98,4	98,5	98,3	99,0	97,4	103,5	97,7	100,0

Zdroj: 31

²⁷ fiskální kapacita po fisk. vyrovnání a dodatečné podpoře Spolku = fiskální kapacita po fisk. vyrovnání + dodatečná podpora Spolku celkem

(19)

²⁸ fiskální kapacita po dodatečné podpoře Spolku v % = fiskální kapacita po fisk. vyrovnání a dodatečné podpoře Spolku / fiskální potřeba * 100

(20)

8 Rozpočet Evropské unie

Zatímco při postupu rozpočtu Evropské unie vystavuje předběžný návrh Evropská komise a Rada ministrů a Evropský parlament si dělí navzájem rozhodovací kompetence, při požadování náhrady na prostředky z národních rozpočtů nemají ani komise ani Evropský parlament žádné právo spolupůsobení nebo kontroly.

V případě rozhodnutí o změnách společného systému financování je potřeba jednohlasnost Rady ministrů. Kromě toho je nutný souhlas národního parlamentu. [7]

Rozpočet EU je připravován Komisí, přičemž pravidla konzultace musí být schválena Radou a Evropským parlamentem. Jelikož je sestavování rozpočtu velice důležitý proces, musí být potvrzen na úrovni Rady ECOFIN²⁹ a Radou ministrů zahraničních věcí. Nejdůležitějším zůstávají nejen dohody o příjmech, ale především rozvržení výdajů na povinné a nepovinné. [10]

Systém rozpočtu Evropské unie je charakterizován následujícími znaky:

- rozpočet je stanoven ročně pro následující kalendářní rok a platí vždy od 1. ledna do 31. prosince, výhledy na další rok je možné taktéž sestavovat;
- Evropská unie se nemůže zadlužit, rozpočet musí být každý rok vyrovnaný;
- Evropská komise nesmí navrhopvat nebo připustit žádné nové právní úkony, které by vyžadovaly výdaje, které překračují rozpočet;
- výše souhrnného rozpočtu Evropské unie je ohraničena procentní sazbou GNI všech členských zemí. Tuto hranici mohou překročit výdaje a příjmy jen po odsouhlasení Rady.
- souhrnné výdaje jsou plánovány s určitou rezervou, aby mohly být uskutečněny nepředvídatelné výdaje. [4]

Ke stanovení finančního uspořádání Evropské unie je nutné počítat se dvěma fakty. Evropská unie potřebuje ke splnění svých úkolů přiměřené prostředky. Daňové příjmy členských států, ze kterých musí být tyto prostředky financovány, jsou omezené. [4]

---

²⁹ ECOFIN (Rada ministrů hospodářství a financí) je jednou z devíti formací Rady ministrů EU. Zasedá jednou měsíčně. Předsednictví je stanoveno u každé členské země na půl roku na základě předem stanoveného pořadí.

8.1 Základní principy finančního systému Evropské unie

Mezi základní principy finančního systému Evropské unie patří:

- princip úplnosti: všechny příjmy a výdaje jsou shrnuty v jediném dokumentu,
- princip zachování roků: rozpočtový rok odpovídá kalendářnímu roku,
- princip krytí: suma všech výdajů musí být kryta sumou všech příjmů,
- princip speciality: rozpočtové prostředky v rozpočtovém plánu musí být od sebe odděleny podle jejich povahy a určení,
- rozpočtová kázeň: zaprvé - stanovení maximálních výdajových částek na různé oblasti činnosti ve finanční předběžné vyhlídce; zadruhé - iniciativa Evropské komise s finančními postupy musí vykazovat zajištění jejího financování; zatřetí - při odhadu výdajů v rozpočtu musí být předložen právní podklad;
- princip hospodárnosti: při iniciativě na opatření musí být zvážena analýza nákladů a užitku. [5]

8.2 Finanční uspořádání Evropské unie

Evropská unie není stát a nemůže tedy vybírat daně. Přesto potřebuje Evropská unie prostředky minimálně k tomu, aby mohla zaplatit svůj personál. Kromě toho ji členské státy v průběhu doby převedly ve smlouvách úkoly a kompetence, k jejichž prosazení potřebuje další prostředky. Z tohoto důvodu byl vyvinut mechanismus, aby mohlo být definováno, odkud by měly přijít příjmy a na jaké potřeby by měly být zaplacen výdaje. [4]

8.3 Úkoly Evropské unie

Původně byla společná evropská politika ohraničena na oblasti zahraniční a agrární politiky. V rámci pokračující integrace se kompetence EU rozšiřovaly. Úkoly se soustřeďují mimo jiné také na politiku rybolovu a dopravní politiku. Nadále je EU zodpovědná za politiku vzdělání, vědy a technologie, průmyslu a regionální politiku.

V rámci principu subsidiarity je nutné zachovat nejdříve plnění úkolů na národní úrovni. Až pokud nejsou integrační cíle splněny při národních kompetencích, mají zasáhnout kompetence EU. [23]

8.4 Výdaje Evropské unie

Ze smluv nebo na základě právních úkolů vyplývají povinné výdaje. K těmto povinným výdajům patří výdaje z oblasti agrární, veterinární, financování mezinárodních dohod, výdaje na financování personálu atd. Všechny ostatní výdaje nejsou povinné.

Výdaje v oblasti zemědělské politiky byly vyvinuty na základě ustanovení (EWG) č. 729/70 z roku 1970 vytvořených z tzv. Evropských fondů vyrovnání a garance pro zemědělství. Mezi tyto výdaje patří především:

- úhrady při vývozu do třetích zemí, kterými je vyrovnán rozdíl mezi evropskými a nižšími cenami na světovém trhu pro vývozce;
- intervence k regulaci agrárního trhu, která zahrnují zcela rozdílná opatření. [17]

Na konci 80. let v rámci realizace vnitřního trhu musely být jak rozšířeny dosavadní politické oblasti jako např. politika vědy a technologie, proto byly zavedeny zcela nové politiky. Výdaje interní politiky lze členit následovně:

- politika vědy. V rámci politiky vědy provádí tzv. Instituty společného výzkumného pracoviště ve vlastní režii tzv. přímé akce. Kromě toho také realizují na smluvním základě tzv. nepřímé akce.
- určitá opatření v návaznosti na strukturální politiku,
- záměry v oblasti kultury,
- záměry v oblasti sociální,
- oblast energetické politiky, nukleární jistoty a životního prostředí. [17]

Do oblasti externí politiky jsou zahrnuty výdaje zahrnující výkony EU ve prospěch třetích zemí. K horizontálním opatřením patří především:

- humanitární a potravinová pomoc, iniciativa v oblasti demokracie a lidských práv, intervence v souvislosti se společnou zahraniční politikou atd.

Ke geograficky cíleným opatřením patří především:

- spolupráce s reformními státy střední a východní Evropy, nezávislými státy bývalého Sovětského svazu, rozvojovými zeměmi v Asii a Latinské Americe a programy na podporu Jižní Afriky. [17]

Ke správním výdajům patří všechny výdaje orgánů unie za personál, budovy a materiál, publikační činnosti, úřední věstníky a zasedání. Správní výdaje stejně jako výdaje interní politiky mají rozpočty správních celků a nepůsobí tímto přímo na národní rozpočtovou rovnováhu.

Z dlouhodobého hlediska jsou hlavními výdaji zemědělství a regionální podpora. Zemědělství ztratilo sice v průběhu let na svém podílu, ale i přesto zaujímá největší podíl v celkových výdajích. Platby z agrární politiky na jednotlivé členské země se řídí podle vyměřovacího základu, tzn. podle vyrobeného množství nebo obhospodařené plochy. Z tohoto pravidla vyplývá, že členský stát obdrží platby z agrárního rozpočtu EU nezávisle na úrovni blahobytu. Regionální politika vznikla oproti tomu z myšlenky solidarity a s cílem vyrovnání rozdílů mezi finančně slabými a finančně silnými zeměmi. Znevýhodněným zemím byly poskytnuty prostředky na projekty, které měly podpořit proces vzestupu.

Tab. 9: Rozpočet EU podle výdajových kategorií, v % ročního průměru

Kategorie výdajů	1988 - 1992	1993 - 1999	2000 - 2006	2007 - 2013
zemědělství	58,1	48,2	46,1	39,5
regionální pomoc	21,7	33,3	33	33,6
interní politika	3,8	6	6,8	14,8
externí politika	5,1	6,9	8,8	9,3
správa	9,3	4,8	5,2	2,8
celkem	100	100	100	100

Zdroj: 4, s. 245

8.5 Příjmy Evropské unie

Příjmy Evropské unie jsou stanoveny tak, aby mohly krýt plánované výdaje. Systém vlastních prostředků se skládá z následujících zdrojů:

- tradiční vlastní prostředky se skládají z cel a agrárních odvodů. Cla jsou vybírány jen na vnějších hranicích Evropské unie na dovozech ze třetích zemí, neboť vznik celní unie vnitřní cla odstranil. Výše odvodů se řídí podle objemů obchodů a výše cel a odvodů, které stanovuje EU. [5]
- Příjmy založené na DPH. Aby mohl být stanoven větší rozpočet, bylo ustanoveno, že část národních příjmů z DPH je odváděna do rozpočtu Evropské unie. Zdroje z DPH se odvádějí prostřednictvím statistického „referenčního“ harmonizovaného základu DPH členských států. Tento základ se vypočítává na bázi vnitrostátních příjmů z DPH. Referenční základ bývá často omezen na 50% GNI každého členského státu z důvodu omezení dopadu mírně degresivního charakteru DPH. [8]

Výpočet harmonizovaného základu je prováděn ve třech krocích. V prvním kroce se vypočítá čisté inkaso DPH. Poté se jako podíl čistých příjmů z DPH a váženého průměru sazeb v daném státě vypočítá prozatímní základna. Harmonizovaný vyměřovací základ je získán kompenzacemi prozatímní základny. Z tohoto základu pak členské státy odvádějí určité procento pro potřeby rozpočtu EU. [16]

Tyto oba druhy příjmů kolísají ve své výnosnosti s konjunkturou, popř. závisí na změnách politických dohod, jako např. světový obchod.

Aby mohlo být vytvořeno stabilní plánování výdajů a mohly se rozvíjet další daňové příjmy, má Evropská unie nárok na:

- podíl na GNI každého členského státu. Do roku 2002 nebyl odváděn GNI ale GNP. Ukazatel GNI se ale ukázal jako výhodnější, protože více ukazuje na bohatství dané země, než na produkční schopnosti, jak je tomu v případě GNP. Tento ukazatel tedy nejvíce vypovídá o schopnosti platit dané členské země. [16] Každá země poskytne stejnou částku v poměru svého podílu GNI na celkovém GNI členských zemí EU. Pro stanovení tohoto podílu neexistuje žádné konkrétní omezení kromě celkového

stropu pro vlastní zdroje příjmu, který omezuje celkovou výši všech vlastních zdrojů příjmů na nejvýše 1,24% GNI EU. [8]

Jen tradiční vlastní prostředky jsou označovány jako pravé příjmy EU, ostatní části rozpočtu jsou chápány jako příspěvky od členských zemí.

Tab. 10: Struktura vlastních prostředků EU, v % celkového objemu

Vlastní prostředky EU	1972	1980	1990	2000	2005	2007
	EU-6	EU-9	EU-12	EU-15	EU-25	EU-27
tradiční vlastní prostředky	45,3	49,7	26,2	16,5	13,1	14,9
příjmy z DPH	0	46,2	62,8	38	15	15,4
příjmy z GNI	0	0	0,4	40,5	66,2	68,5
ostatní příjmy	54,7	4,1	11	5	5,7	1,2
celkem	100	100	100	100	100	100

Zdroj: 4, s. 247

Systém vlastních prostředků lze posuzovat podle konkrétních kritérií. V praxi je ovšem téměř nemožné, aby vlastní prostředky splnily tato kritéria všechna. Systém založený na kombinaci prostředků různé povahy však může alespoň přiměřeně splnit hlavní relevantní kritéria, mezi která se řadí:

- přehlednost a jednoduchost,
- finanční autonomie, samostatnost,
- přispívání k efektivnímu rozdělování hospodářských prostředků,
- dostatečnost,
- hospodárnost v závislosti na administrativních nákladech,
- stabilita výnosů a
- spravedlnost hrubých příspěvků. [8]

8.6 Fiskální vyrovnání v Evropské unii

V zásadě má fiskální vyrovnání za úkol s pomocí vyrovnávacích příspěvků docílit fiskální rovnosti mezi vládními úrovněmi. V evropském právu tento cíl ale není výslovně stanoven. Přes určitá opatření je zkoušeno v několika vybraných oblastech realizovat takovou politiku, která se minimálně částečně orientuje na hospodářskou sílu členského státu.

V oblasti příjmů se tak orientuje např. při povinnosti financování tzv. zbytkových vlastních příjmů GNP jednotlivých členských zemí. Ze strany výdajů se orientuje u strukturálních fondů a kohezního fondu obzvlášť na kritéria přijetí podprůměrné hospodářské síly. [17]

Platby členského státu se vztahují k jeho hospodářské kapacitě. Vyplácení a tím návratnost prostředků z evropského rozpočtu do země závisí především na agrární a regionální politice. Podle konstelace vedou platby a návratnost k pozitivnímu nebo negativnímu celkovému výsledku: netto plátcí jsou členské země, kteří obdrží méně finančních prostředků, než kolik zaplatí.

Ve smlouvě o Evropském společenství se členské státy zavázali k solidaritě a k vyrovnání velkých rozdílů. Je opodstatnělé tvrdit, že bohatší země více zaplatí než obdrží, takže chudší země dostanou více z rozpočtu EU. Otevřené ovšem zůstává, zda rozdělení příjemců a plátců je přiměřené.

Jako nespravedlivé rozdělení finančních nákladů může být chápáno takové, kde úroveň blahobytu členských zemí je takřka stejná, ale i přesto tyto země vykazují různé netto platby. [4]

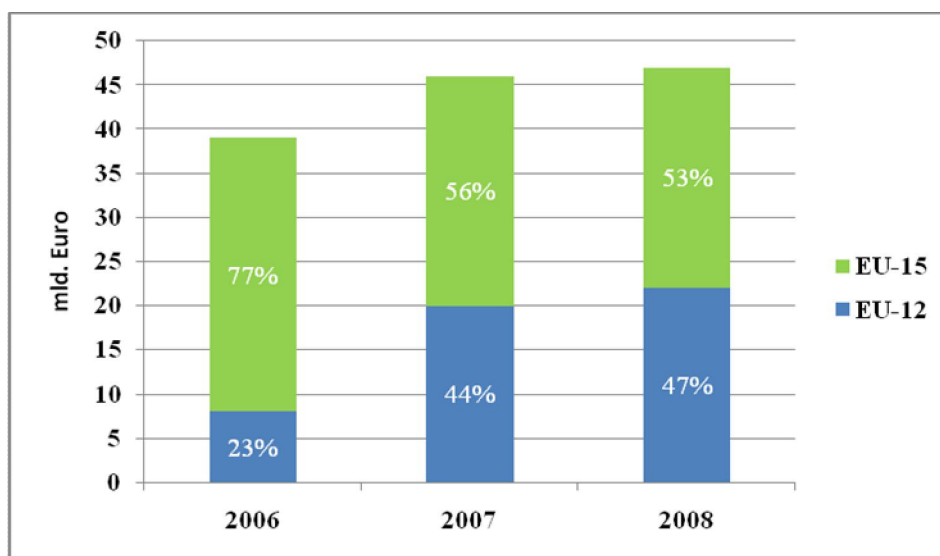
8.6.1 Postavení výdajů ve fiskálním vyrovnání Evropské unie v roce 2007

Podle rozpočtového plánu na rok 2007 bylo stanoveno šest hlav. Největší položku tvořil dlouhodobý růst, který se podílel na celkovém plánu 53,7 mld. Euro. K této položce se řadila konkurenceschopnost pro růst a práci a tzv. kohezní fond.

Kohezní politika má za cíl, pomocí odstranění stávajících rozdílů mezi regiony a členskými státy, posílit hospodářskou, sociální a teritoriální soudržnost. Proto je do těchto oblastí investováno, aby byla podporována schopnost konkurence a aby se tyto regiony přiblížily nejlepším standardům.

Pro vytvoření soudržnosti mezi členskými státy byl vytvořen tzv. kohezní fond. Členské státy, jejichž GNI na obyvatele je nižší než 90% průměrného GNI EU-25, mohou být podporovány v rámci cíle „konvergence“ letech 2007-2013. Z tohoto fondu jsou finanční prostředky poskytnuty na dopravní sítě či jiná dopravně relevantní opatření a jsou také financovány opatření k ochraně životního prostředí. [9]

Následující graf znázorňuje změnu zaměření koheze na nové členské země.

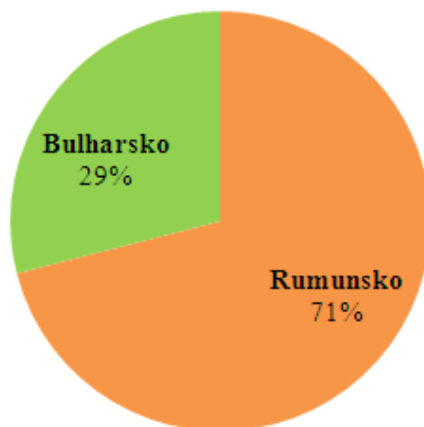
Obr. 8: Vývoj kohezního fondu v letech 2006 - 2008

Zdroj: 9, s. 17

Hlava uchování a správa přírodních zdrojů činila v roce 2007 52,6 mld. Euro. Hlava občanství v Unii, svoboda, jistota a právo činily 1,4 mld. Euro, hlava EU jako globální aktér 6,5 mld. Euro a hlava správa 6,7 mld. Euro.

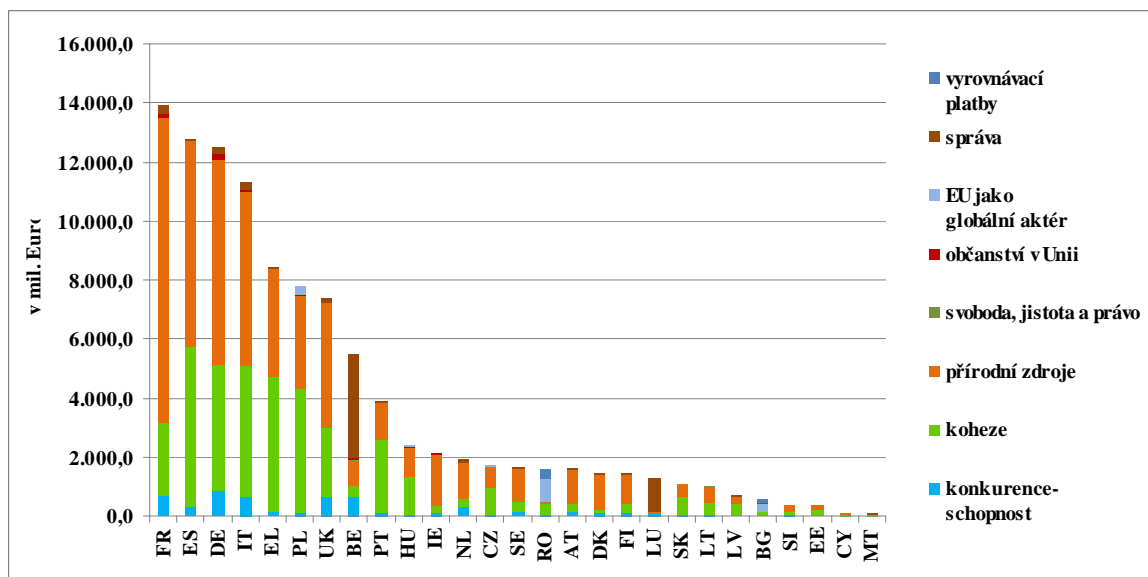
Poslední rubrikou jsou tzv. vyrovnávací platby, které činily 0,4 mld. Euro. Vyrovnávací platby zaručují, že nové členské země v prvních letech po jejich vstupu do EU musí mít

pozitivní saldo rozpočtu. Nové členské země musí od prvního dne svého členství platit do evropského rozpočtu. Protože se provedení úkolů vztahuje převážně na delší dobu, obdrží nové členské státy své částky až po určitém čase. Proto potřebují vyrovnání, aby se tato časová prodleva překlenula. V roce 2007 mezi tyto státy patřilo pouze Bulharsko (121 mil. Euro) a Rumunsko (315 mil Euro). [9]

Obr. 9: Vyrovnávací platby v EU v roce 2007
Zdroj: 9, s. 26

V roce 2007 připadalo nejvíce výdajů Evropské unie na Francii a Španělsko, které v letech 2003 – 2005 stálo na prvním místě. Německo stálo na třetím místě stejně jako v letech 2004 – 2006. Na čtvrtém místě byla Itálie následována Řeckem. Polsko, které obdrželo pouze platby z agrární politiky a kohezního fondu, následovalo na šestém místě. Další podrobnosti se nachází v následujícím grafu.

Obr. 10: Výdaje EU podle členských států v roce 2007

Zdroj: 9, s. 28

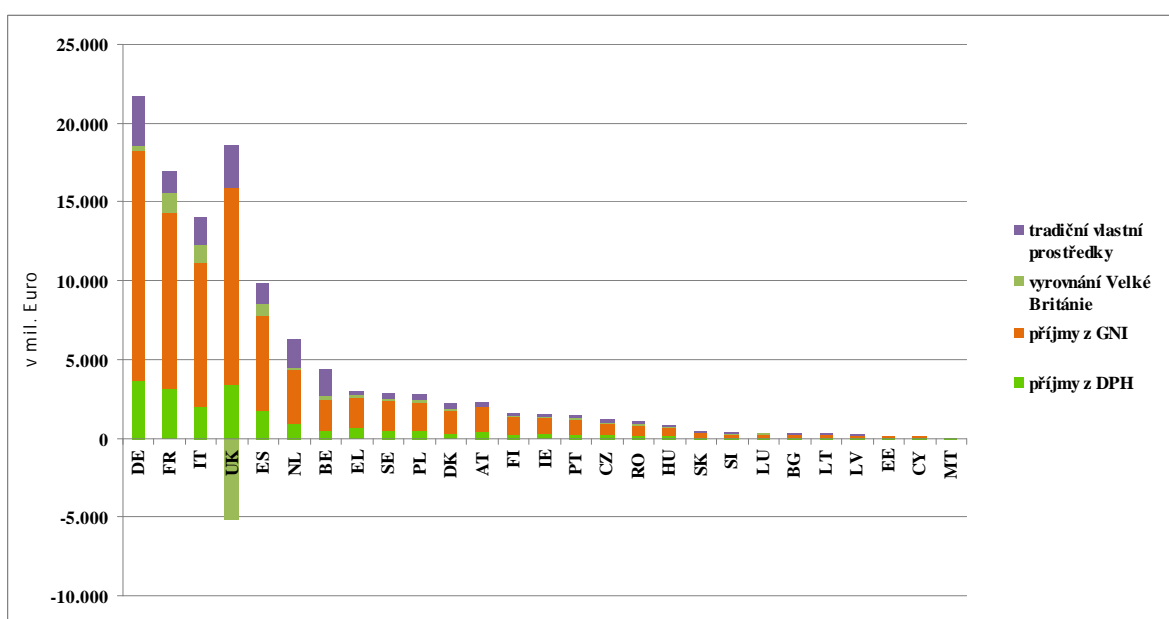
8.6.2 Postavení příjmů Evropské unie ve fiskálním vyrovnání v roce 2007

Rozpočet Evropské unie je financován z vlastních prostředků a ostatních prostředků. V roce 2007 činily příjmy z vlastních prostředků 109,9 mld. Euro. Ostatní příjmy činily 7,6 mld. Euro. Z toho připadalo 1,8 mld. Euro na přeplatky z předcházejícího rozpočtového roku.

Podíl tradičních vlastních prostředků dosáhl v roce 2007 14,1% celkových příjmů. Příjmy z GNI 62,9% celkových příjmů. Jako základ pro výpočet potřebných příjmů z GNI je použit rozdíl mezi celkovými výdaji a celkovou částkou všech ostatních příjmů. Sazba v roce 2007 byla stanovena na 0,5909%. Sazba pro výpočet příjmů z DPH činila v roce 2007 0,50%. Ta byla ovšem díky poskytnutí prostředků ve prospěch Velké Británie snížena na 0,3355%. V rozpočtovém roce 2007 činily příjmy z DPH 16,5% celkových příjmů. Již v roce 1985 bylo zavedeno tzv. vyrovnání Velké Británie, aby mohla být kompenzována nerovnováha mezi podílem Velké Británie na platbách rozpočtu EU a podílem na výdajích EU. V roce 2007 činila tato vyrovnávací platba 5 188,9 mil. Euro. [9]

Ostatní příjmy nepředstavují vlastní prostředky. Tvoří je např. daně, odvody z mezd, bankovní úroky, příspěvky třetím zemím k určitým evropským programům atd. V roce 2007 činil jejich podíl na celkových výdajích 4,9%.

Mezi největší rozpočtové plátce EU patřilo v roce 2007 Německo, Francie a Itálie. Podrobnější rozdělení příjmů podle jednotlivých zemí se nachází v následujícím grafu.

Obr. 11: Příjmy EU podle členských států v roce 2007

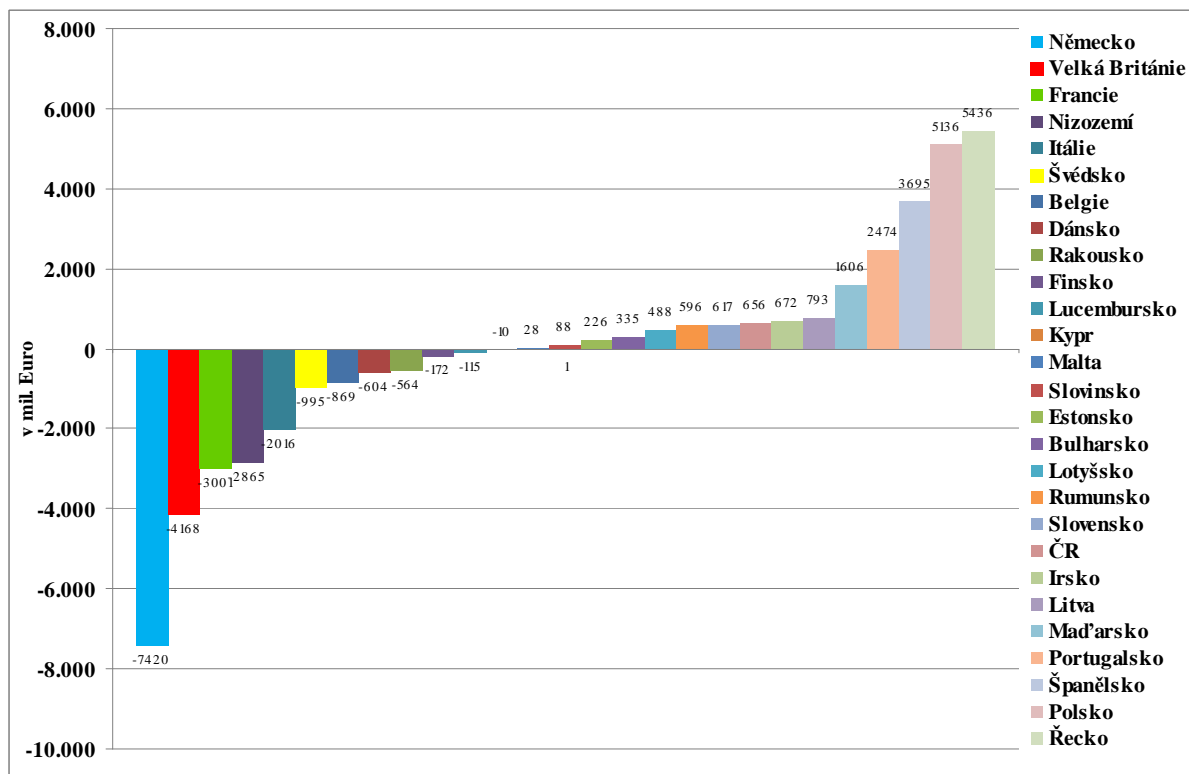
Zdroj: vlastní zpracování

8.6.3 Největší netto plátci a netto příjemci EU v roce 2007

Netto položka je definována jako rozdíl mezi celkovými vlastními prostředky členského státu a zúčtovatelnou návratností do tohoto státu přes výdaje rozpočtu EU.

Mezi největší netto plátce patřilo v roce 2007 Německo (-7 420 mil. Euro). Na druhém místě následovala Velká Británie (-4 168 mil. Euro) a na třetím místě pak Francie (-3 001 mil. Euro). K největším netto příjemcům patřilo Řecko (5 436 mil. Kč), Polsko (5 136 mil. Euro) a Španělsko (3 695 mil. Euro). [9]

Následující graf zobrazuje největší netto plátce a netto příjemce za rok 2007.

Obr. 12: Netto plátci a netto příjemci EU v roce 2007

Zdroj: vlastní zpracování

9 Aplikace německého modelu fiskálního vyrovnání na Evropskou unii

Jak již bylo výše uvedeno, je horizontální fiskální vyrovnání v Německu provedeno v prvním stupni na základě fiskálního vyrovnání daně z obratu a v druhém stupni na základě fiskálního vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu. Tzn. že vyrovnávacích plateb od ostatních spolkových zemí lze dosáhnout, když fiskální kapacita spolkové země je menší než fiskální potřeba. Pokud je fiskální kapacita země naopak větší než fiskální potřeba, musí tato země odevzdat vyrovnávací podíl na ostatní finančně slabé země. Přesný výpočet pro příspěvek fiskálního vyrovnání stanovuje Zákon o fiskálním vyrovnání spolkových zemí.

Fiskální vyrovnání daně z obratu nelze u členských států provést, jelikož systém daňových odvodů a sazby, které jednotlivé členské státy odvádí, jsou v každé zemi různé a nebyla by tedy zachována transparence systému.

Proto je aplikován systém fiskálního vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu. Jako hlavní zdroj bude sloužit ukazatel GNI, který tvoří v příjmech EU největší položku. V roce 2007 to bylo téměř 63%. Pro stanovení vyrovnávacích plateb bylo potřeba zjistit počet obyvatel členské země, aby mohla být vypočtena fiskální kapacita země a celkový GNI členské země za rok 2008.

Postup stanovení fiskálního vyrovnání u členských států EU na základě modelu fiskálního vyrovnání v Německu lze rozdělit do následujících kroků:

1. V rámci fiskálního vyrovnání členských států byla nejdříve zjištěna fiskální kapacita před fiskálním vyrovnáním v %. Fiskální kapacita v tis. Euro odpovídá GNI na obyvatele.

$$\text{Fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním (v \%)} = \frac{\text{fiskální kapacita země před fiskálním vyrovnáním}}{\text{fiskální potřeba}} \quad (21)$$

Mezi státy s nejvyšší fiskální kapacitou měřeno v GNI patří Lucembursko, Dánsko a Irsko. Je to dáno především vysokým celkovým GNI na obyvatele. Mezi státy s malou fiskální kapacitou patří nové členské země Bulharsko, Rumunsko a Litva.

Fiskální kapacita před fiskálním vyrovnáním v % je u členských států EU rozlišena různými barvami, které odpovídají příslušným vzorcům stanoveným v Zákoně o fiskálním vyrovnání Německa.

2. Poté byly stanoveny vyrovnávací platby na základě výpočtu dle německého systému fiskálního vyrovnání. v mld. Euro.

$$\text{Vyrovnávací platby/příspěvky} = \text{počet obyvatel země} * \text{fiskální potřeba} * F \quad (22)$$

Plátcí vyrovnávacích plateb jsou zobrazeni znaménkem -, příjemci vyrovnávacích plateb naopak znaménkem +. Mezi největší plátce vyrovnávacích plateb patří Velká Británie, Francie a Německo. Je to dáno především velkým počtem obyvatel a vysokým GNI na obyvatele. Mezi největší příjemce vyrovnávacích plateb pak patří Polsko, Rumunsko a Maďarsko.

3. Na závěr byla vypočítána fiskální kapacita po fiskálním vyrovnání.

$$\text{Fiskální kapacita po fisk. vyrovnání (v \%)} = \frac{\text{fiskální kapacita po fiskálním vyrovnání}}{\text{fiskální potřeba}} \quad (23)$$

Zde je možné vidět, že se poměry v GNI členských zemí alespoň částečně upravily a rozdíly mezi finančně slabými a finančně silnými zeměmi již tedy nejsou tak velké. Největší rozdíl byl zjištěn u Lucemburska, kde se díky vyrovnávacím platbám fiskální kapacita téměř dvojnásobně snížila.

Tabulku, která zachycuje tento výpočet, je možné vidět na následující stránce. Státy jsou seřazeny vzestupně podle fiskální kapacity před fiskálním vyrovnáním v %. Poslední řádek v tabulce zobrazuje průměr, kde je 100% fiskální kapacity, tedy tzv. fiskální potřeba.

Tab. 11: Aplikace německého modelu fiskálního vyrovnání na členské státy EU

členské země EU	Počet obyvatel (v tis.)	GNI před fisk. vyrovnáním (v mld. Euro)	Fisk. kapacita před fisk. vyrovnáním GNI na obyvatele (v tis. Euro) ³⁰	Fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním (v %) ³¹	Vyrovnávací platby/příspěvky (v mld.Euro) ³²	GNI po fisk. vyrovnání (v mld. Euro) ³³	Fisk. kapacita po fisk. vyrovnání GNI na obyvatele (v tis. Euro) ³⁴	Fiskální kapacita po fisk. vyrovnání (v %) ³⁵
LU	474,4	29,0	61,13	246,84%	-12,75	16,2	34,25	138,30%
DK	5 552,0	231,9	41,77	168,66%	-68,63	163,3	29,41	118,75%
IE	4 239,8	158,6	37,41	151,05%	-38,54	120,1	28,32	114,35%
SE	9 131,4	338,1	37,03	149,51%	-80,39	257,7	28,22	113,96%
NL	16 366,6	570,7	34,87	140,81%	-117,62	453,1	27,68	111,79%
FI	5 279,2	180,0	34,10	137,68%	-34,88	145,1	27,49	111,01%
UK	60 209,5	2 028,7	33,69	136,06%	-379,61	1 649,1	27,39	110,60%
AT	8 308,9	269,6	32,45	131,02%	-44,62	225,0	27,08	109,34%
BE	10 511,4	334,6	31,83	128,54%	-51,59	283,0	26,92	108,72%
FR	60 656,2	1 882,5	31,04	125,32%	-261,49	1 621,0	26,72	107,92%
DE	82 310,0	2 446,4	29,72	120,02%	-273,73	2 172,7	26,40	106,59%
IT	58 884,0	1 527,4	25,94	104,74%	-162,21	1 365,2	23,18	93,62%
ES	45 116,9	1 022,9	22,67	91,55%	+55,95	1 078,8	23,91	96,56%
EL	11 057,0	223,8	20,24	81,73%	+33,19	257,0	23,24	93,85%
SI	2 003,6	32,8	16,37	66,11%	+11,83	44,6	22,27	89,94%
CY	950,0	15,1	15,89	64,18%	+5,95	21,0	22,15	89,46%
PT	10 945,9	156,5	14,30	57,73%	+81,63	238,1	21,76	87,85%
MT	405,6	5,2	12,82	51,77%	+3,47	8,7	21,39	86,36%
LT	2 286,7	26,9	11,76	47,50%	+21,40	48,3	21,12	85,29%
CZ	10 306,7	119,1	11,56	46,66%	+98,06	217,2	21,07	85,08%
EE	1 347,5	14,7	10,91	44,05%	+13,47	28,2	20,91	84,43%
SK	5 431,4	53,0	9,76	39,40%	+59,00	112,0	20,62	83,27%
HU	9 956,1	83,3	8,37	33,79%	+118,53	201,8	20,27	81,86%
PL	38 536,9	294,0	7,63	30,81%	+480,13	774,1	20,09	81,12%
LV	3 384,8	19,6	5,79	23,38%	+46,84	66,4	19,63	79,26%
RO	21 714,0	116,9	5,38	21,74%	+307,10	424,0	19,53	78,85%
BG	7 679,3	28,6	3,72	15,04%	+118,16	146,8	19,11	77,17%
Ø (fiskální potřeba)	493 045,7	12.209,9	24,76	100,00%	±0,00	12.209,9	24,76	100,00%

Zdroj: vlastní zpracování

³⁰ *fisk. kapacita před fisk. vyrovnáním v Euro = GNI před fisk. vyrovnáním / počet obyvatel*

³¹ *fisk. kapacita před fisk. vyrovnáním v % = fiskální kapacita před fisk. vyrovnáním / fiskální potřeba * 100*

Pro stanovení fiskálního příspěvku byly použity různé výpočty. Každý výpočet je barevně odlišen. Použité barvy odpovídají následujícím výpočtům: ■ ; ■ $F = 3/4 X - 317/20\ 000$; ■ $F = X (13/7X + 11/25)$;
■ $F = X (5/26X + 35/62) - 2\ 121/260\ 000$

³² *vyrovnávací platby/příspěvky = počet obyvatel * fiskální potřeba * F*

, kde výpočet faktoru F je stanoven v § 10 FAG

³³ *GNI po fisk. vyrovnání = GNI před fisk. vyrovnáním + vyrovnávací platby/příspěvky*

³⁴ *fisk. kapacita po fisk. vyrovnání v Euro = GNI po fisk. vyrovnání / počet obyvatel*

³⁵ *fisk. kapacita po fisk. vyrovnání v % = fiskální kapacita po fisk. vyrovnání / fiskální potřeba * 100*

Jelikož jsou odchylky GNI jednotlivých členských států EU příliš velké, tak ani fiskální vyrovnání podle německého modelu nezpůsobilo, že by se tyto rozdíly natolik narovnaly, jako tomu je u spolkových zemí Německa.

Následující první tabulka výpočtu je soustředěna na porovnání vyrovnávacích plateb členských států a současného stavu odvodů příjmů na EU.

Jelikož jsou vyrovnávací platby členských států dost vysoké, měly by nahradit současné odvody podílu GNI na EU. Ostatní platby, jakými jsou příjmy z DPH a tradiční vlastní prostředky by měly zůstat. Kdyby byly vyrovnávací platby stanoveny jako další odvod do EU, znamenalo by to pro členské země s vysokým GNI další zatížení. Tab. č. 12 zobrazuje zatížení členských států vyrovnávacími platbami v porovnání s největším dodatečným příjmem GNI a celkovými rozpočtovými příjmy do EU.

Tab. č. 13 ukazuje, jak by se změnily celkové příjmy při začlenění vyrovnávacích plateb. Příjmy z GNI byly nahrazeny vyrovnávacími platbami. Ostatní příjmy zůstaly podle současné situace nezměněny.

Tab. 12: Porovnání vyrovnávacích plateb členských států EU se současnými příjmy EU (v mil. Euro)

členské státy EU	příjmy z GNI	vyrovnávací platby/příspěvky	zatížení zemí v porovnání se současným stavem příjmu z GNI	celkové příjmy	vyrovnávací platby/příspěvky	zatížení zemí v porovnání se současným stavem celkových příjmů
DE	14 654	+273 730	259 076	21 710,0	+273 730	+295 440,0
FR	11 216	+261 490	250 274	16 988,9	+261 490	+278 478,9
IT	9 144	+162 210	153 066	14 024,2	+162 210	+176 234,2
UK	12 551	+379 610	367 059	13 428,9	+379 610	+393 038,9
ES	6 073	-55 950	-62 023	9 838,0	-55 950	-46 112,0
NL	3 401	+117 620	114 219	6 302,8	+117 620	+123 922,8
BE	1 986	+51 590	49 604	4 371,9	+51 590	+55 961,9
EL	1 947	-33 190	-35 137	3 019,9	-33 190	-30 170,1
SE	1 949	+80 390	78 441	2 915,2	+80 390	+83 305,2
PL	1 746	-480 130	-481 876	2 808,5	-480 130	-477 321,5
DK	1 394	+68 630	67 237	2 219,0	+68 630	+70 849,0
AT	1 565	+44 620	43 055	2 218,0	+44 620	+46 838,0
FI	1 088	+34 880	33 792	1 629,3	+34 880	+36 509,3
IE	972	+38 540	37 568	1 586,2	+38 540	+40 126,2
PT	940	-81 630	-82 570	1 460,5	-81 630	-80 169,5
CZ	704	-98 060	-98 764	1 166,9	-98 060	-96 893,1
RO	682	-307 100	-307 782	1 089,4	-307 100	-306 010,6
HU	547	-118 530	-119 077	870,3	-118 530	-117 659,7
SK	303	-59 000	-59 303	519,2	-59 000	-58 480,8
SI	198	-11 830	-12 028	359,3	-11 830	-11 470,7
LU	202	+12 750	12 548	295,8	+12 750	+13 045,8
BG	163	-118 160	-118 323	290,9	-118 160	-117 869,1
LT	158	-21 400	-21 558	270,9	-21 400	-21 129,1
LV	118	-46 840	-46 958	199,0	-46 840	-46 641,0
EE	96	-13 470	-13 566	176,6	-13 470	-13 293,4
CY	88	-5 950	-6 038	170,3	-5 950	-5 779,7
MT	33	-3 470	-3 503	57,0	-3 470	-3 413,0

Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 13: Změna celkových příjmů EU po začlenění vyrovnávacích plateb (v mil. Euro)

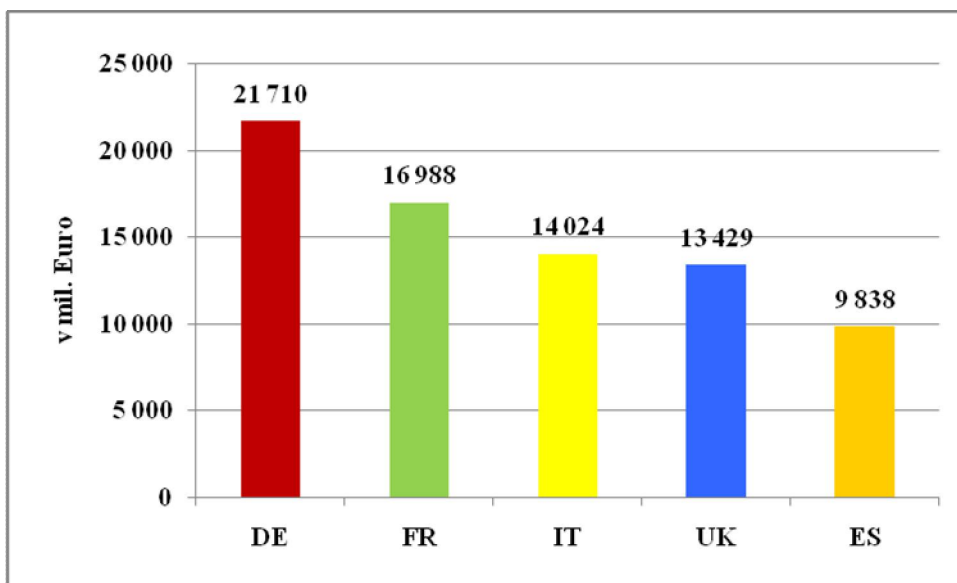
členské státy EU	příjmy z DPH	vyrovnávací platby/příspěvky	vyrovnání Velké Británie	tradiční vlastní prostředky	celkové příjmy po začlenění vyrovnávacích plateb
DE	3 635,2	+273 730	294,2	3 126,8	280 786,2
FR	3 113,8	+261 490	1 326,9	1 332,5	267 263,2
IT	2 030,1	+162 210	1 163,2	1 687,2	167 090,5
UK	3 409,6	+379 610	-5 188,9	2 657,0	380 487,7
ES	1 722,8	-55 950	751,7	1 290,1	-52 185,4
NL	936,3	+117 620	92,4	1 873,5	120 522,2
BE	468,5	+51 590	232,5	1 685,1	53 976,1
EL	697,9	-33 190	145,8	229,6	-32 116,7
SE	486,6	+80 390	41,3	438,4	81 356,3
PL	508,7	-480 130	215,8	338,4	-479 067,1
DK	332,8	+68 630	162,9	329,8	69 455,5
AT	409,0	+44 620	43,0	201,1	45 273,1
FI	260,7	+34 880	132,0	148,9	35 421,6
IE	276,4	+38 540	119,6	218,0	39 154,0
PT	269,4	-81 630	113,9	137,1	-81 109,6
CZ	199,9	-98 060	84,4	178,8	-97 596,9
RO	162,1	-307 100	86,4	159,2	-306 692,3
HU	137,8	-118 530	74,9	110,9	-118 206,4
SK	84,6	-59 000	41,6	90,5	-58 783,3
SI	55,9	-11 830	22,6	82,5	-11 669,0
LU	53,2	+12 750	21,2	19,2	12 843,6
BG	46,3	-118 160	20,8	60,8	-118 032,1
LT	47,1	-21 400	20,1	45,4	-21 287,4
LV	35,2	-46 840	14,9	30,9	-46 759,0
EE	26,8	-13 470	11,2	42,8	-13 389,2
CY	25,0	-5 950	10,7	46,4	-5 867,9
MT	9,1	-3 470	3,6	11,8	-3 445,5

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je z Tab. č. 12 patrné, zatížení vyrovnávacími platbami ve srovnání jak s největším příjmem EU GNI, tak i celkovými příjmy do EU, pro takové země jakými jsou např. Velká Británie, Francie a Německo, je velmi silné. Tyto státy by musely ostatním členským zemím odvádět velkou částku ze svého GNI. Naopak je tomu ale např. u Polska, Maďarska či Rumunska, pro které by tyto vyrovnávací platby byly velmi výhodné, neboť by nemusely odvádět žádné platby, naopak by od ostatních členských států příspěvky dostávaly.

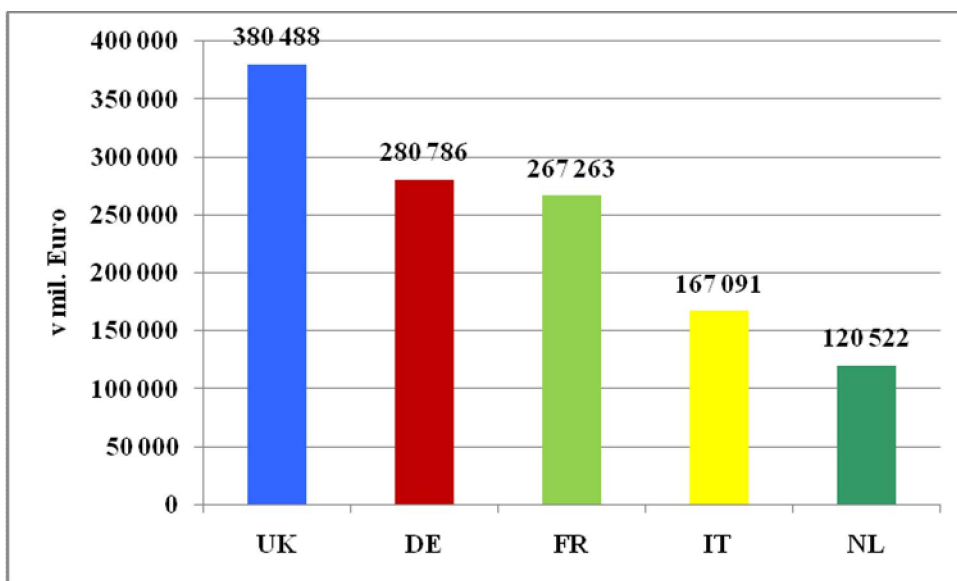
Tab. č. 13 zobrazuje změnu celkových příjmů EU po začlenění vyrovnávacích plateb. Je možné vidět, že celkové příjmy by sice znamenaly velký růst, ale zároveň velké zatížení pro země s vysokou fiskální kapacitou. Naopak země s nízkou fiskální kapacitou by nemusely odvádět žádné prostředky. Těchto prostředků by se jim dostávalo v podobě vyrovnávacích plateb.

Následující dva grafy zobrazují situaci pěti největších plátců do EU před a po fiskálním vyrovnání členských států EU znázorněnou v absolutních hodnotách. K největším plátcům před fiskálním vyrovnáním patřilo Německo, Francie, Itálie, Velká Británie a Španělsko. Po fiskálním vyrovnání, kde příjmy z GNI byly nahrazeny vyrovnávacími platbami se situace změnila. V tomto případě by k největším plátcům patřila nejdříve Velká Británie a až potom Německo, Francie, Itálie a Holandsko. Jak je možné z grafů vidět, muselo by se vybrat od těchto členských států mnohem více prostředků než je tomu dnes. Zvláštní případ by představovalo Španělsko, které bylo před provedením fiskálního vyrovnání pátým největším plátcem do EU. Po fiskálním vyrovnání by ale žádné příjmy do EU neplatilo, naopak by se řadilo k příjemcům vyrovnávacích plateb. Důvodem je nízká fiskální kapacita vyjádřená pomocí GNI na obyvatele.

Obr. 13: Největší plátcí EU před fiskálním vyrovnáním

Zdroj: vlastní zobrazení

Obr. 14: Největší plátcí EU po fiskálním vyrovnání

Zdroj: vlastní zobrazení

Aplikace německého modelu fiskálního vyrovnání na členské státy EU se zdá být neproveditelná. Není reálné, aby země s vysokým GNI na obyvatele odváděly tak vysoké platby ostatním členským státům, kde tento ukazatel není tak vysoký. V rámci Německa se jedná o jednotný systém pro celou republiku, kde jsou spolkové země k sobě navzájem

solidární proto, aby byla fiskální stabilita republiky jako celku zachována. V Evropské unii se však jedná o rozdílné státy, a lze si jen těžko představit, že by byly členské státy ochotny přispívat ostatních členských zemím tak velkou částku ze svého příjmu GNI. Kromě toho by některé členské země, jejichž GNI na obyvatele je nízký, nemuseli odvádět žádné příjmy jako doteď, naopak by od ostatních členských zemí příjmy dostávaly.

Dalším faktem je, že rozdíly fiskálních kapacit u členských států jsou velmi velké. Výpočet modelu fiskálního vyrovnání v Německu je stanoven podle předem propočítané rovnice pro spolkové země. Z tohoto důvodu nemohou být tyto rozdíly u členských států natolik vyrovnány jak je tomu u spolkových zemí, kde tyto odchylky fiskálních kapacit od fiskální potřeby nejsou tak velké. Z toho vyplývá, že by musel být tento model přesně vypočítán pro členské státy.

V rámci zavedení německého fiskálního vyrovnání na členské státy EU by musela být rovněž změněna celá výdajová politika EU. Dnes jsou výdaje EU poskytovány členským státům účelově. Pro poskytnutí finančních prostředků členským státům musí EU zkoumat účel, na který tyto prostředky směřují. Mezi největší výdaje EU patří přírodní zdroje, kde je podporováno především životní prostředí a zemědělství a kohezní fond, jehož smyslem je vyrovnat rozdíly vývoje mezi regiony a členskými zeměmi a posílit tak hospodářskou, sociální a teritoriální soudržnost. Naproti tomu jsou vyrovnávací platby v Německu poskytovány bez zkoumání účelu jen na základě rozdílnosti fiskální kapacity dané spolkové země. Z tohoto důvodu by musela být výdajová politika EU změněna na neúčelovou.

10 Závěr

Fiskální vyrovnání v Německu představuje transfer finančních prostředků od finančně silných spolkových zemí na finančně slabé spolkové země. Dotace je poskytnuta za účelem vyrovnání fiskální kapacity tzv. neúčelová dotace a má za úkol vyrovnat velké rozdíly jednotlivých spolkových zemí, plynoucích z jejich rozdílné daňové a fiskální kapacity. Federální rozpočet ve fiskálním vyrovnání neslouží jako přerozdělovací článek, vyrovnávací platby či příspěvky jsou využívány přímo.

Fiskální vyrovnání v Německu probíhá v několika krocích. Německo jako spolková republika obdrží nejprve celý obnos z daní. Fiskální vyrovnání přitom určuje, jak budou tyto peníze rozděleny, kolik peněz vyplatí Spolek na jednotlivé spolkové země, aby tím mohly být splněny jejich úlohy, a kolik peněz dostanou obce. Poté už probíhá horizontální fiskální vyrovnání doprovázené nejdříve vyrovnáním daně z obratu spolkových zemí. Kromě vyrovnání daně z obratu existuje pojem fiskální vyrovnání spolkových zemí v užším slova smyslu. Toto fiskální vyrovnání stanovuje, jak budou vyrovnány rozdíly mezi bohatými a chudými spolkovými zeměmi. Bohaté země, které disponují větším průmyslem a přijímají tak více daní, musí chudým spolkovým zemím určitý obnos odevzdat. Tímto způsobem má být zamezeno tomu, aby nebyly ve spolkových zemích příliš velké finanční rozdíly. Rozdíly mezi bohatými a chudými zeměmi je možné sledovat v západním a východním Německu, přičemž západní Německo je řazeno k zemím bohatým a východní Německo k zemím chudým. Velký podíl plateb fiskálního vyrovnání směřuje do východoněmeckých zemí, jejichž finanční síla je pod celostátním průměrem a mají mnohem větší potřebu se dále vyvíjet. Zvláštností při poskytování vyrovnávacích plateb v Německu je, že jsou tyto platby poskytovány neúčelově, tzn. pouze na základě rozdílnosti fiskálních kapacit spolkových zemí.

Fiskální vyrovnání v EU probíhá naproti tomu účelově. Při poskytování finančních prostředků na členské státy zkoumá EU účel jejího použití. Vyrovnávací platby jako takové jsou poskytovány nově vstupujícím zemím do EU, neboť tyto země se svým vstupem do EU musí hned odvádět prostředky do EU.

Smyslem diplomové práce bylo vypočítat vyrovnávací platby členských států EU při použití německého modelu fiskálního vyrovnání a zjistit, zda by tento systém vyrovnání byl pro členské státy proveditelný. Jako hlavní zdroj výpočtu byl použit ukazatel GNI, který tvoří v příjmech EU největší podíl. Mezi největší příjemce vyrovnávacích plateb by patřilo Polsko, Maďarsko a Rumunsko, kteří by nemusely odvádět žádný příjem na EU. Naopak by se jim dostávalo vyrovnávacích plateb od ostatních členských států, aby byl vylepšen ukazatel GNI. Mezi největší plátce vyrovnávacích plateb by patřila Velká Británie, Německo a Francie.

Poskytnutí vyrovnávacích plateb by tyto státy oproti současným odvodům do EU velmi zatížilo. Z tohoto důvodu tedy nelze očekávat, že by tento model byl proveditelný. Jen těžko by členské země s vysokým GNI na obyvatele byly natolik solidární, aby platily tak vysoké vyrovnávací platby. Kromě toho rozdíly fiskálních kapacit členských zemí podle výpočtu německého modelu nebyly natolik vyrovnány jak je tomu v případě spolkových zemí v Německu. Vzorec pro výpočet vyrovnávacích plateb členských států do EU by tedy musel být změněn a přizpůsoben přesně na členské státy EU. Důležitým bodem pro zavedení německého modelu fiskálního vyrovnání by muselo být přeorientování výdajové rozpočtové politiky EU, která je v současné době zaměřena účelově na rozdíl od vyrovnávacích plateb v Německu, které jsou poskytovány neúčelově, resp. za účelem dotování finančně slabých zemí.

Hlavním přínosem diplomové práce bylo především porozumění modelu fiskálního vyrovnání v Německu a jeho praktické použití při aplikaci německého modelu na členské státy EU.

Seznam literatury

Citace:

- [1] ALLEN, R., TOMMASI, D. *Řízení veřejných výdajů – odborná příručka pro tranzitivní země*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2002. 496 s. ISBN 92-64-17690-X
- [2] BARETTI, CH., aj. *ifo Beiträge zur Wirtschaftsforschung – Chancen und Grenzen föderalen Wettbewerbs*. 1. vyd. München: ifo Institut für Wirtschaftsforschung, 2000. 232 s. ISBN 3-88512-378-9
- [3] BLANKART, CH. *Öffentliche Finanzen in der Demokratie – eine Einführung in die Finanzwirtschaft*. 2. vyd. München: Vahlens Handbücher der Wirtschafts- und Sozialwissenschaften, 1994. 568 s- ISBN 3-8006-1881-8
- [4] BRASCHE, U. *Europäische Integration*. 2. vyd. München: Oldenburg Wissenschaftsverlag, 2008. 401 s. ISBN 978-3-486-58697-8
- [5] BROK, E., aj. *Das Finanzsystem der EU – neue Ansätze und Perspektiven*. 1. vyd. St.-Augustin: Konrad-Adenauer Stiftung, 1997. 73 s. ISBN 3-931575-39-X
- [6] BRÜMMERHOFF, D. *Finanzwissenschaft*. 7. vyd. München, Wien: R. Oldenbourg Verlag, 1996. 558 s. ISBN 3-486-23220-7
- [7] BUSCH, B. *Zur künftigen Finanzierung der Europäischen Union*. 1. vyd. Köln: Deutscher Instituts-Verlag GmbH, 1998. 52 s. ISBN 3-602-24064-9
- [8] EUROPEAN COMMISSION. *Financing the European Union. Commission report on the operation of the own resources system*. Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2004. 96 s. ISBN 92-894-8413-6
- [9] EUROPEAN COMMISSION. *EU Budget 2007 – Financial report*. Luxemburg: Luxemburg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008. 96 s. ISBN 978-92-79-08496-6
- [10] FIALA, P., PITROVÁ, M. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2
- [11] HEINEMANN, A. W. *Staatliche Aufgaben- und Einnahmenverteilung in der Bundesrepublik Deutschland - geltendes System und grundlegende Reformmöglichkeiten zur Neuordnung*. 1. vyd. Frankfurt am Main: Lang, 2004. 295 s. ISBN 3-631-52161-8

- [12] HUBER; B., LICHTBLAU, K. *Ein neuer Finanzausgleich – Reformoptionen nach dem Verfassungsgerichtsurteil*. 1. vyd. Köln: Deutscher Instituts-Verlag GmbH, 2000. 58 s. ISBN 3-602-24079-7
- [13] INSTITUT FINANZEN UND STEUERN *Entwicklung wesentlicher Daten der öffentlichen Finanzwirtschaft in Deutschland*. 1. vyd. Bonn: IFSt., 2002. 103 s. ISBN 3-89737-095-6
- [14] KLOKOČKA, V., WÁGNEROVÁ E. *Ústavy států Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde, 1997. 788 s. ISBN 80-7201-056-5
- [15] KOLEKTIV KATEDRY VEŘEJNÝCH FINANČÍ. *Veřejné finance*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1994. 263 s. ISBN 80-7079-113-6
- [16] KÖNIG, P., LACINA, L. a kol.: *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0
- [17] KRAFF, M. *Finanzausgleich in der Europäischen Union*. 1. vyd. Bonn: Europa-Union-Verlag, 1997. 626 s. ISBN 3-7713-0552-7
- [18] KUBÁTOVÁ, K. *Daňová teorie a politika*. 3. vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2000. 225 s. ISBN 80-902752-2-2
- [19] LENK; T. *Alternative Modelle für den Länderfinanzausgleich in der Bundesrepublik Deutschland - Anforderungen und mögliche Ausgleichsmechanismen*. 1. vyd. Leipzig: Lehrstuhl für Finanzwissenschaft, 1993. 28 s.
- [20] LENK; T. *Die Neuregelung des bundesstaatlichen Finanzausgleichs auf Basis der Steuerschätzung im Mai 2002 und einer aktualisierten Bevölkerungsstatistik*. 1. vyd. Leipzig: Universität Leipzig, Wirtschaftswissenschaftliche Fakultät, 2002. 52 s. ISSN 1437-9384
- [21] MUSGRAVE, A.R., MUSGRAVEOVÁ, B.P. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Management Press, 1994. 581 s. ISBN 80-85603-76-4
- [22] NOWOTNY, E. *Der öffentliche Sektor*. 3. vyd. Berlin, Heidelberg: Springer-Verlag, 1996. 690 s. ISBN 3-540-60957-1
- [23] PEFKEOVEN, R. *Einführung in Grundbegriffe der Finanzwissenschaft*. 3. vyd. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, 1996. 170 s. ISBN 3-534-06945-5
- [24] ŠIMÍKOVÁ I. *Rozpočtová politika Evropské unie z hlediska fiskálního federalismu*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. 127 s. ISBN 978-80-7372-313-2

- [25] THÖNE, M. *Länderfinanzausgleich in Deutschland – Analyse und umsetzungsorientierte Modelle*. 1. vyd. Berlin: Duncker & Humblot, 2001. 202 s. ISBN 3-428-10245-2
- [26] WORLD BANK INSTITUTE. *Dezentralization Briefing Notes*. Washington: World Bank Institute, 1999. 116 s.
- [27] *Der bundesstaatliche Finanzausgleich* [online]. München: Bayerisches Finanzministerium der Finanzen, 2007 [cit. 2009-04-11]. Dostupný z WWW: <http://www.stmf.bayern.de/finanzpolitik/laenderfinanzausgleich/info_finanzausgleich.pdf>
- [28] *Föderalismus* [online]. Berlin: Bundesministerium der Finanzen, 2007 [cit. 2009-04-16]. Dostupný z WWW: <http://www.bundesfinanzministerium.de/nm_39822/DE/BMF__Startseite/Service/Glossar/F/004__Foederalismus.html>
- [29] *Der bundesstaatliche Finanzausgleich* [online]. Berlin: Bundesministerium der Finanzen, 2008 [cit. 2009-04-16]. Dostupný z WWW: <http://www.bundesfinanzministerium.de/nm_53848/DE/BMF__Startseite/Service/Downloads/Abt__V/Der_20bundesstaatliche_20Finanzausgleich,property=publicationFile.pdf>
- [30] *Kassenmäßige Steuereinnahmen nach Steuerarten in den Kalenderjahren 2006 - 2007* [online]. Berlin: Bundesministerium der Finanzen, 2008 [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <http://www.bundesfinanzministerium.de/nm_53848/sid_D77DD1D1AE8DEAC304B71EC4555DBC09/DE/BMF__Startseite/Service/Downloads/Abt__I/0602221a6009__Steuerarten__2006_E2_80_932007,property=publicationFile.pdf>
- [31] *Daten zur horizontalen Umsatzsteuerverteilung, zum Länderfinanzausgleich und zu den Bundesergänzungszuweisungen*. [online]. Berlin: Bundesministerium der Finanzen, 2008 [cit. 2009-04-18]. Dostupný z WWW: <http://www.bundesfinanzministerium.de/nm_4480/DE/Wirtschaft__und__Verwaltung/Finanz__und__Wirtschaftspolitik/Foederale__Finanzbeziehungen/Laenderfinanzausgleich/Zusammenfassung_20der_20Abrechnungsergebnisse_20f_C3_BCr_20die_20Jahre_20ab_201995,templateId=raw,property=publicationFile.pdf>

- [32] *Entwicklung der öffentlichen Finanzen* [online]. Bonn: Bundeszentrale für politische Bildung, 2008 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bpb.de/files/P5KVN5.pdf>>
- [33] *Föderalismus* [online]. Berlin: Junge Europäische Federalisten [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.jef.de/index.php?id=1579>>
- [34] *Föderalismus – Strukturen und Funktionsweise* [online]. Darmstadt: Institut für Politikwissenschaft, Technische Universität Darmstadt [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.politikwissenschaft.tu-darmstadt.de/fileadmin/pg/lehrveranstaltungen/SS08/Egner/brd/foederalismus_I.pdf>
- [35] *Fiskalische Dezentralisierung und Wirtschaftswachstum in "reichen" OECD-Ländern* [online]. Berlin: Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, 2008 [cit. 2009-04-23]. Dostupný z: WWW <http://www.diw-berlin.de/deutsch/wb_23/03_fiskalische_dezentralisierung_und_wirtschaftswachstum_i_n_reichen_oecd_laendern_gibt_es_ein_optimum/31092.html>
- [36] *Finanzausgleich* [online]. Wissen [cit. 2009-04-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.wissen.de/wde/generator/wissen/ressorts/geschichte/zeitgeschehen/index,page=1099688.html>>
- [37] *Finanzausgleichsgesetz* [online]. Gesetze im WWW, 2009 [cit. 2009-04-26]. Dostupný z WWW: <http://www.rechtliches.de/info_FAG.html>

Bibliografie:

- HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A. *Veřejné finance*. 1. vyd. Praha: ASPI, 2007, 364 s. ISBN 978-80-7357-301-0
- SCHMÖLDERS, G. *Abt. Staatswissenschaft*. 8. vyd. Berlin, Heidelberg: Springer Verlag, 2007. 520 s. ISBN 978-3-540-72213-7 Gb.
- THÖNE, M. *Länderfinanzausgleich in Deutschland – Analyse und umsetzungsorientierte Modelle*. 1. vyd. Berlin: Duncker & Humblot, 2001. 202 s. ISBN 3-428-10245-2
- ZIMMERMANN H., HENKE, K.-D. *Finanzwissenschaft – eine Einführung in die Lehre von der öffentlichen Finanzwirtschaft*. 6. vyd. München: Verlag Franz Valen, 1994, 499 s. ISBN 3 8006 1819 2

Seznam příloh

Příloha A: Data k horizontálnímu fiskálnímu vyrovnání v Německu v roce 2008.....	96
Příloha B: Příjmy EU v % GNI v roce 2007.....	97
Příloha C: Výdaje EU v % GNI v roce 2007.....	98
Příloha D: Vývoj netto plátců a netto příjemců EU v letech 1998 – 2007	99

Příloha A: Data k horizontálnímu fiskálnímu vyrovnání v Německu v roce 2008

Tab. 14: Data k horizontálnímu fiskálnímu vyrovnání v Německu v roce 2008

	NW	BY	BW	NI	HE	SN	RP	ST	SH	TH	BB	MV	SL	BE	HH	HB	Celkem
Daň ze mzdy	31 786,896	26 924,903	22 310,701	11 638,618	14 234,848	3 922,254	6 622,532	2 209,357	4 387,316	2 099,553	2 937,533	1 440,201	1 501,212	4 596,467	4 276,010	1 006,968	141 895,369
Způsobilé daně z příjmu	7 754,058	6 786,862	6 006,281	2 813,214	2 372,214	190,677	1 534,479	155,946	1 205,492	136,833	98,272	140,978	197,966	1 120,617	1 847,056	323,015	32 683,960
Srážka úroků	3 524,143	2 371,751	2 080,916	935,408	1 925,212	175,245	566,324	73,656	412,567	78,590	161,383	49,178	117,053	488,328	375,900	123,598	13 459,252
Nezpůsobilé daně z výnosu	4 726,251	3 484,522	2 094,372	1 080,186	1 959,386	223,676	638,456	97,643	254,512	101,422	91,408	68,518	140,803	456,375	1 065,575	92,175	16 575,280
Daň z příjmu společnosti	3 074,609	2 636,386	3 108,222	1 224,671	1 678,272	480,629	844,291	325,223	324,292	228,941	324,038	59,533	237,161	629,330	435,250	257,239	15 868,087
Příspěvek z živnostenské daně	449,064	366,967	328,794	166,827	204,804	57,929	81,851	35,629	56,910	34,055	38,872	15,926	27,515	55,141	73,982	18,747	2 013,013
Daně spolkových zemí	4 774,844	4 097,701	3 223,530	1 826,177	1 851,904	767,079	1 144,372	390,387	718,317	377,738	465,365	310,423	252,818	839,576	953,323	167,475	22 161,029
Daně spolkových zemí podle původu	27 479,867	22 896,193	19 103,941	9 699,041	11 780,927	3 002,264	5 683,508	1 675,112	3 623,102	1 562,018	2 073,186	1 084,014	1 242,969	4 082,195	4 545,416	980,555	120 514,308
Podíl spolkových zemí na dani z obratu	13 882,148	9 672,403	8 308,673	7 989,089	4 689,199	6 226,493	3 320,261	3 586,541	2 679,230	3 434,451	3 491,731	2 582,022	1 050,977	3 515,870	1 366,484	511,300	76 306,872
Těžební odvody	0,581	0,699	0,057	920,201	0,227	1,767	1,695	0,233	123,997	1,545	0,331	0,563	0,000	0,000	0,180	0,000	1 052,076
Krácení podle §7, odst. 7 FAG	0,000	75,606	0,000	0,000	0,000	20,044	25,388	0,000	0,000	15,541	17,636	10,679	0,000	0,000	22,282	0,740	187,916
Daně spolkových zemí ve fiskálním vyrovnání	41 362,596	32 493,690	27 412,671	18 608,332	16 470,353	9 210,480	8 980,076	5 261,886	6 426,329	4 982,474	5 547,612	3 655,920	2 293,946	7 598,064	5 889,798	1 491,116	197 685,343
Daně obcí ve fiskálním vyrovnání	11 759,915	9 205,596	8 402,871	4 343,277	5 177,006	1 434,718	2 297,339	886,089	1 628,408	771,409	1 007,918	521,252	562,300	1 604,670	1 806,558	424,383	51 833,709
Vyrovnávací platby/příspěvky	49,888	-2 938,012	-2 520,511	322,756	-2 488,642	1 169,766	376,557	632,500	178,360	643,328	626,654	544,821	116,698	3 154,466	-375,280	506,652	±8 322,445

Zdroj: 31

Příloha B: Příjmy EU v % GNI v roce 2007

Tab. 15: Příjmy EU v % GNI v roce 2007

členské státy EU	příjmy z DPH (v mil Euro)	příjmy z GNI (v mil Euro)	vyrovnání Velké Británie (v mil Euro)	národní platby v % GNI	tradiční vlastní prostředky (v mil Euro)	celkové příjmy (v mil Euro)	celkové příjmy v % GNI
DE	3 635,2	14 653,8	294,2	0,76	3 126,8	21 710,0	0,89
FR	3 113,8	11 215,7	1 326,9	0,83	1 332,5	16 988,9	0,90
IT	2 030,1	9 143,7	1 163,2	0,81	1 687,2	14 024,2	0,92
UK	3 409,6	12 551,2	-5 188,9	0,53	2 657,0	13 428,9	0,66
ES	1 722,8	6 073,4	751,7	0,84	1 290,1	9 838,0	0,96
NL	936,3	3 400,6	92,4	0,78	1 873,5	6 302,8	1,10
BE	468,5	1 985,8	232,5	0,80	1 685,1	4 371,9	1,31
EL	697,9	1 946,6	145,8	1,25	229,6	3 019,9	1,35
SE	486,6	1 948,9	41,3	0,73	438,4	2 915,2	0,86
PL	508,7	1 745,6	215,8	0,84	338,4	2 808,5	0,96
DK	332,8	1 393,5	162,9	0,81	329,8	2 219,0	0,96
AT	409,0	1 564,9	43,0	0,75	201,1	2 218,0	0,82
FI	260,7	1 087,7	132,0	0,82	148,9	1 629,3	0,91
IE	276,4	972,2	119,6	0,86	218,0	1 586,2	1,00
PT	269,4	940,1	113,9	0,85	137,1	1 460,5	0,93
CZ	199,9	703,8	84,4	0,81	178,8	1 166,9	0,98
RO	162,1	681,7	86,4	0,80	159,2	1 089,4	0,93
HU	137,8	546,7	74,9	0,81	110,9	870,3	0,93
SK	84,6	302,5	41,6	0,81	90,5	519,2	0,98
SI	55,9	198,3	22,6	0,84	82,5	359,3	1,09
LU	53,2	202,2	21,2	0,95	19,2	295,8	1,02
BG	46,3	163,0	20,8	0,80	60,8	290,9	1,02
LT	47,1	158,3	20,1	0,84	45,4	270,9	1,01
LV	35,2	118,0	14,9	0,88	30,9	199,0	1,01
EE	26,8	95,8	11,2	0,91	42,8	176,6	1,21
CY	25,0	88,2	10,7	0,82	46,4	170,3	1,13
MT	9,1	32,5	3,6	0,86	11,8	57,0	1,09
EU - 27	19 440,80	73 914,80	58,90	0,76	16 572,70	109 986,9	0,90

Zdroj: 9, s. 45

Příloha C: Výdaje EU v % GNI v roce 2007

Tab. 16: Výdaje EU v % GNI v roce 2007

členské státy EU	konkurenční schopnost	koheze	přírodní zdroje	svoboda, jistota a právo	občanství v Unii	správa	vyrovnávací platby	celkové výdaje
FR	0,04	0,13	0,55	0,00	0,00	0,01	0,00	0,74
ES	0,03	0,53	0,68	0,00	0,00	0,01	0,00	1,25
DE	0,04	0,18	0,28	0,00	0,01	0,01	0,00	0,51
IT	0,04	0,29	0,39	0,00	0,00	0,02	0,00	0,74
EL	0,06	2,05	1,63	0,00	0,01	0,01	0,00	3,77
PL	0,04	1,43	1,06	0,01	0,00	0,02	0,00	2,65
UK	0,03	0,12	0,21	0,00	0,00	0,01	0,00	0,37
BE	0,20	0,10	0,26	0,01	0,02	1,10	0,00	1,70
PT	0,07	1,57	0,83	0,01	0,00	0,02	0,00	2,49
HU	0,06	1,40	1,02	0,00	0,04	0,02	0,07	2,60
IE	0,06	0,17	1,11	0,00	0,00	0,03	0,00	1,37
NL	0,06	0,04	0,21	0,00	0,00	0,01	0,00	0,34
CZ	0,03	0,77	0,60	0,00	0,01	0,01	0,01	1,44
SE	0,05	0,09	0,33	0,00	0,01	0,01	0,00	0,49
RO	0,03	0,36	0,02	0,00	0,00	0,02	0,94	1,37
AT	0,06	0,10	0,42	0,01	0,00	0,01	0,00	0,59
DK	0,04	0,06	0,50	0,00	0,00	0,02	0,00	0,63
FI	0,05	0,18	0,54	0,00	0,00	0,01	0,00	0,79
LU	0,34	0,05	0,19	0,00	0,03	3,80	0,00	4,42
SK	0,06	1,20	0,72	0,00	0,02	0,02	0,02	2,04
LT	0,16	1,73	1,80	0,02	0,04	0,04	0,09	3,88
LV	0,07	2,28	0,97	0,00	0,05	0,04	0,11	3,52
BG	0,06	0,51	0,02	0,00	0,01	0,04	1,43	2,07
SI	0,08	0,48	0,55	0,00	0,03	0,02	0,02	1,19
EE	0,09	1,48	0,83	0,00	0,06	0,06	0,06	2,57
CY	0,06	0,23	0,40	0,01	0,05	0,04	0,05	0,84
MT	0,10	0,94	0,17	0,01	0,20	0,25	0,03	1,71
EU-27	0,05	0,30	0,44	0,00	0,01	0,05	0,02	0,86

Zdroj: 9, s. 42

Příloha D: Vývoj netto plátců a netto příjemců EU v letech 1998 – 2007

Tab. 17: Vývoj netto plátců a netto příjemců EU v letech 1998 - 2007

členské státy EU	1998		1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005		2006		2007	
	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI	mil. ECU	% GNI
BE	-412,30	0,00	-333,30	0,00	-323,20	0,00	-745,20	0,00	-517,70	0,00	-779,70	0,00	-536,10	0,00	-607,50	0,00	709,90	0,00	-868,90	0,00
BG	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	335,00	0,01
CZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	272,20	0,00	178,00	0,00	386,20	0,00	656,40	0,01
DK	3,40	0,00	117,80	0,00	239,60	0,00	-223,10	0,00	-169,10	0,00	-220,00	0,00	-224,60	0,00	-265,30	0,00	-505,20	0,00	-6,05	0,00
DE	-8 065,40	0,00	-8 539,20	0,00	-8 232,40	0,00	-6 971,50	0,00	-4 954,00	0,00	-7 605,40	0,00	-7 140,40	0,00	-6 064,30	0,00	-6 325,20	0,00	-7 420,20	0,00
EE	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	145,00	0,02	154,30	0,01	176,40	0,01	226,20	0,02
IE	2 378,00	0,03	1 976,00	0,03	1 719,50	0,02	1 198,30	0,01	1 574,10	0,01	1 559,00	0,01	1 593,80	0,01	1 136,60	0,01	1 080,50	0,01	671,80	0,00
EL	4 733,10	0,04	3 813,60	0,03	4 380,60	0,03	4 503,60	0,03	3 375,70	0,02	3 358,30	0,02	4 163,30	0,02	3 900,50	0,02	5 102,30	0,02	5 436,40	0,02
ES	7 129,10	0,01	7 364,40	0,01	5 263,60	0,01	7 661,20	0,01	8 859,40	0,01	8 704,90	0,01	8 502,30	0,01	6 017,80	0,01	3 811,70	0,00	3 649,50	0,00
FR	-896,30	0,00	-15,50	0,00	-676,60	0,00	-2 043,40	0,00	-2 218,40	0,00	-1 976,10	0,00	-3 050,70	0,00	-2 883,50	0,00	-3 012,50	0,00	-3 001,50	0,00
IT	-1 437,20	0,00	-800,20	0,00	1 231,20	0,00	-2 030,90	0,00	-2 917,10	0,00	-849,80	0,00	-2 946,90	0,00	-2 199,00	0,00	-1 731,80	0,00	-2 016,80	0,00
CY	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	63,50	0,01	90,30	0,01	102,40	0,01	-10,50	0,00
LV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	197,70	0,02	263,90	0,02	255,50	0,02	488,70	0,03
LT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	369,30	0,02	476,40	0,02	585,30	0,03	793,10	0,03
LU	-77,00	0,00	-85,80	0,00	-54,60	0,00	-140,00	-0,01	-48,10	0,00	-57,20	0,00	-93,60	0,00	-86,80	0,00	-60,20	0,00	-114,90	0,00
HU	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	193,40	0,00	590,10	0,01	1 115,00	0,01	1 605,70	0,02
MT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	45,00	0,01	90,00	0,02	101,00	0,02	28,10	0,01
NL	-1 548,10	0,00	-1 851,10	0,00	-1 543,90	0,00	-2 259,90	-0,01	-2 171,30	0,00	-1 942,20	0,00	-2 034,90	0,00	-2 636,60	-0,01	-2 587,60	0,00	-2 865,50	-0,01
AT	-633,80	0,00	-635,00	0,00	-435,50	0,00	-542,40	0,00	-212,60	0,00	-330,90	0,00	-365,10	0,00	-277,90	0,00	-301,50	0,00	-563,70	0,00
PL	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1 438,30	0,01	1 853,20	0,01	2 997,60	0,01	51 357,70	0,02
PT	3 016,70	0,03	2 855,00	0,03	2 128,20	0,02	1 733,80	0,01	2 682,70	0,02	3 476,30	0,03	3 124,00	0,02	2 378,00	0,02	2 291,70	0,02	2 474,10	0,02
RO	-	-	-	-	-	-	.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	595,60	0,01
SI	-	-	-	-	-	-	.	-	-	-	-	-	109,70	0,00	101,50	0,00	142,80	0,00	88,50	0,00
SK	-	-	-	-	-	-	.	-	-	-	-	-	169,20	0,01	270,90	0,01	323,20	0,01	617,70	0,01
FI	-105,10	0,00	-199,50	0,00	275,90	0,00	-153,00	0,00	0,00	0,00	-26,70	0,00	-69,60	0,00	-84,80	0,00	-241,00	0,00	-172,00	0,00
SE	-784,60	0,00	-903,60	0,00	-1 058,70	0,00	-982,90	0,00	0,00	0,00	-945,60	0,00	-1 059,80	0,00	-866,90	0,00	-856,60	0,00	-995,50	0,00
UK	-3 300,60	0,00	-2 763,70	0,00	-2 913,70	0,00	955,40	0,00	-2 528,40	0,00	-2 364,90	0,00	-2 864,90	0,00	-1 529,00	0,00	-2 140,20	0,00	-4 168,20	0,00

Zdroj: 9, s. 82